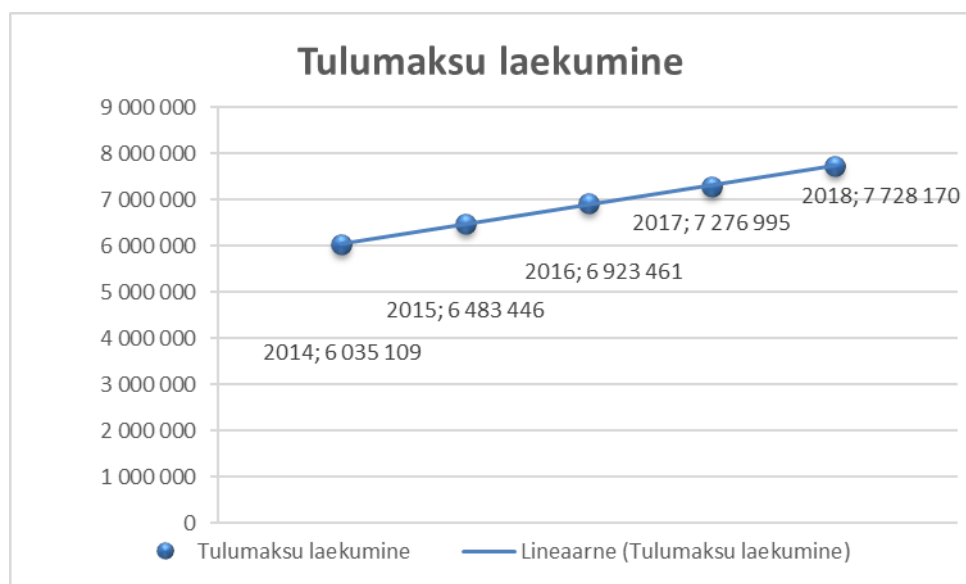

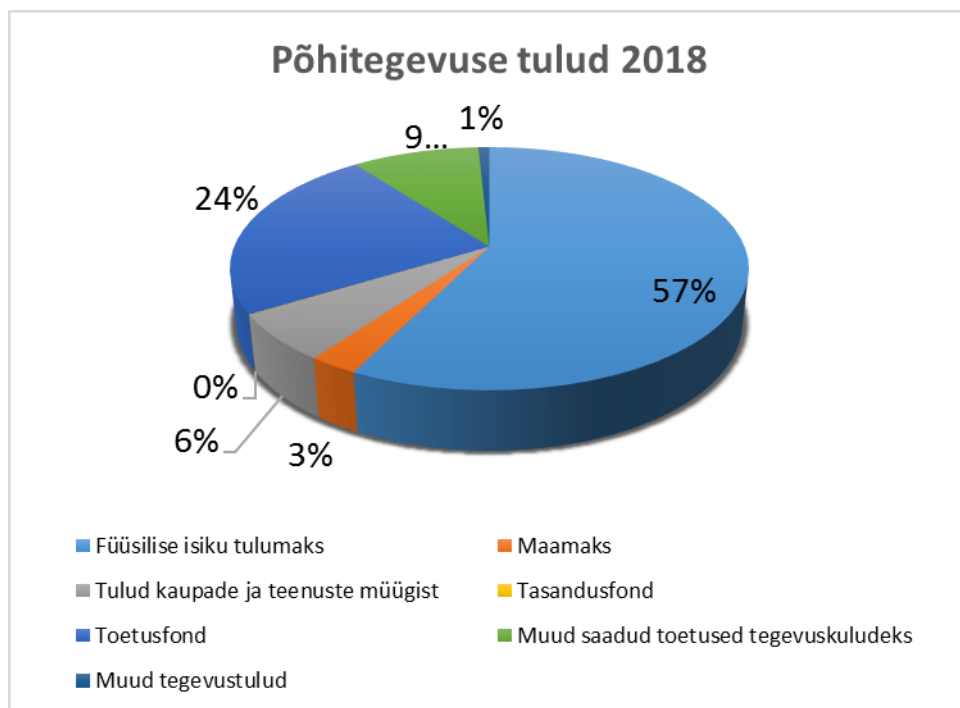
SELETUSKIRI HIUMAA VALLA 2018 AASTA EELARVEPROJEKTILE**Muudatused III lugemiseks****Koondeelarve**

	Eelarve projekt 2018 I lugemisel	Muudatus- ettepanekud 01.02.18	Muudatus- ettepanekud peale II lugemise katkestamist	Muudatus- ettepanekud III lugemiseks	Eelarve projekt koos vallavalitsus e	Täitmine 2017	Eelarve 2017	Täitmine 2016
PÕHITEGEVUSE TULUD KOKKU	12 644 350	632 809	145 868	50 940	13 473 967	12 384 611	12 176 749	11 499 183
Maksutulud	7 961 300	-4 000	73 930	50 940	8 082 170	7 631 664	7 603 392	7 276 810
Füüsilise isiku tulumaks	7 603 300	0	73 930	50 940	7 728 170	7 276 995	7 243 392	6 923 461
Maamaks	358 000	-4 000			354 000	354 669	360 000	353 349
Tulud kaupade ja teenuste müügist	823 439	-6 000	21 000		838 439	975 885	921 948	887 413
Saadavad toetused tegevuskuludeks	3 758 111	642 809	41 938	0	4 442 858	3 665 492	3 521 193	3 159 923
Tasandusfond	0	6 312			6 312	30 727	30 727	30 727
Toetusfond	3 200 055	-43 720	10 249		3 166 584	2 659 268	2 650 814	2 679 832
Muud saadud toetused tegevuskuludeks	558 056	680 217	31 689		1 269 962	975 497	839 652	449 364
Muud tegevustulud	101 500	0	9 000		110 500	111 570	130 216	175 037
PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU	11 572 272	734 311	202 423	40 888	12 549 894	11 221 230	11 512 379	9 989 297
Antavad toetused tegevuskuludeks	1 385 129	489 911	88 138	-28 764	1 934 414	1 280 648	1 315 139	955 474
Muud tegevuskulud	10 187 143	244 400	114 285	69 652	10 615 480	9 940 582	10 197 240	9 033 823
PÕHITEGEVUSE TULEM	1 072 078	-101 502	-56 555	10 052	924 073	1 163 381	664 370	1 509 886
INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU	-2 350 762	-494 648	-190 686	-4 483	-3 040 579	-2 374 474	-2 570 875	-1 399 243
Põhivara müük (+)	30 000	40 000	-10 600		59 400	72 964	138 920	113 421
Põhivara soetus (-)	-3 389 381	-216 284	-37 085		-3 642 750	-2 505 852	-2 705 028	-1 537 228
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine	1 383 771	-318 364	-143 001		922 406	638 797	290 654	257 373
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine	-69 587	0		-4 483	-74 070	-454 285	-165 348	-140 430
Osajate soetus (-)	-210 000				-210 000	-33 600	-33 600	0
Finantskulud (-)	-95 565				-95 565	-92 498	-96 473	-92 378
EELARVE TULEM	-1 278 684	-596 150	-247 241	5 569	-2 116 506	-1 211 093	-1 906 505	110 643
FINANTSEERIMISTEGEVUS	845 137	511 364	35 000	0	1 391 501	1 131 118	1 135 295	144 853
Kohustuste võtmine (+)	1 600 000	511 364	35 000		2 146 364	2 023 000	2 023 000	2 638 392
Kohustuste tasumine (-)	-754 863				-754 863	-891 882	-887 705	-2 493 539
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	-433 547	-84 786	-212 241	5 569	-725 005	-79 975	-771 210	255 497

Muudatused III lugemiseks on:

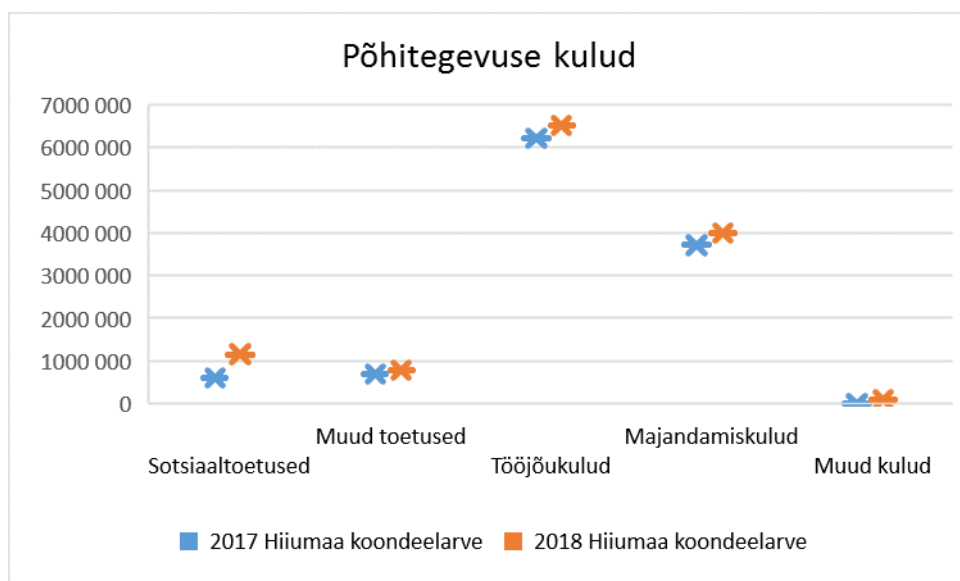
Spordihalli eelprojektiga on vallavalitsuse tegevustes suurendatud arendusfondi 50 483 eurot. Katteallikaks on tulumaksu laekumist suurendatud 50 940 eurot, millega on tulumaksu kasv võrreldes 2017 aasta laekumisega 6% ning muudetud tulude jaotuse protsenti, kus vallavalitsusele jääv tulude osa on 32,79%, osavaldade osaks 67,21%.

Vähendatud on ületulevaid eraldisi, kuna eksikombel on saanud eelarvesse topelt.

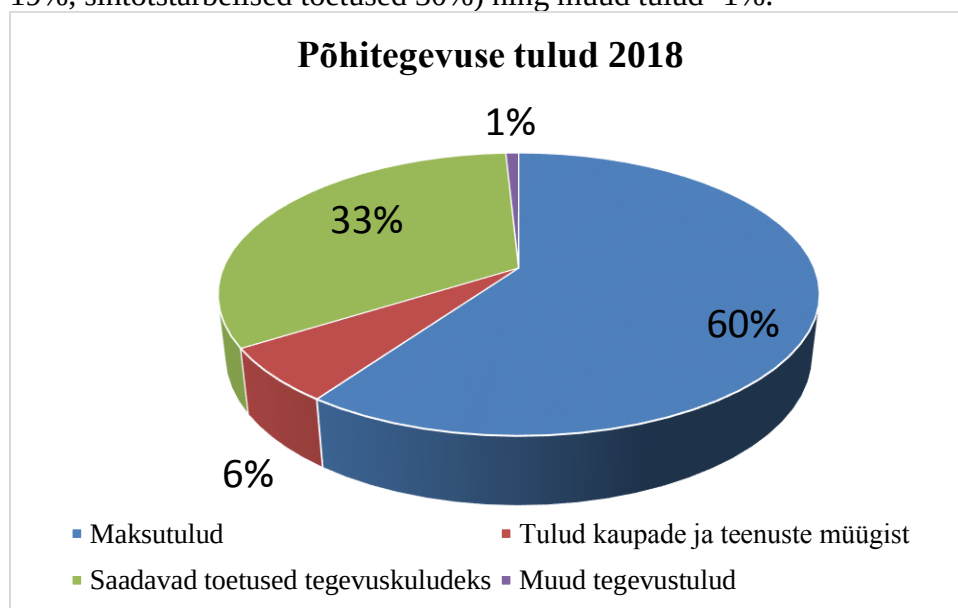
Emmaste osavald viib üle remondiks kavandatud vahendid EMKO hallata ning teeb muudatusi töökorralduses, kus lõpetab koostöö MTÜga ning tegevuse viib ellu Emmaste Noortekeskus.

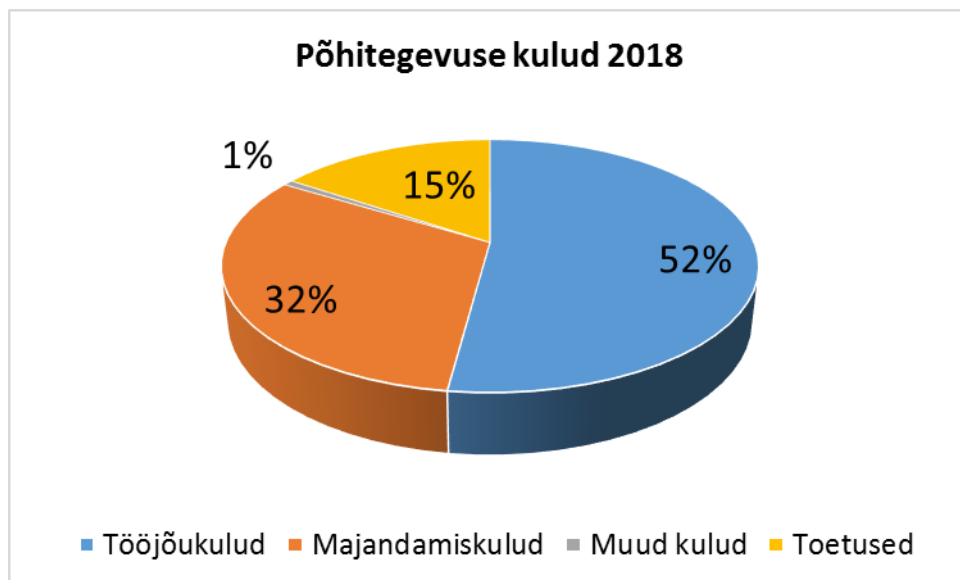
Seletuskiri 01.03.2018**Koondelarve**

	Eelarve projekt 2018 I lugemisel	Muudatus- ettepanekud 01.02.18	Muudatus- ettepanekud peale II lugemise katkestamist	Eelarve projekt koos vallavalitsuse muudatustega	Täitmine 2017	Täitmine 2016
PÕHITEGEVUSE TULUD KOKKU	12 644 350	632 809	145 868	13 423 027	12 384 611	11 499 183
Maksutulud	7 961 300	-4 000	73 930	8 031 230	7 631 664	7 276 810
Füüsilise isiku tulumaks	7 603 300	0	73 930	7 677 230	7 276 995	6 923 461
Maamaks	358 000	-4 000		354 000	354 669	353 349
Tulud kaupade ja teenuste müügist	823 439	-6 000	21 000	838 439	975 885	887 413
Saadavad toetused tegevuskuludeks	3 758 111	642 809	41 938	4 442 858	3 665 492	3 159 923
Tasandusfond	0	6 312		6 312	30 727	30 727
Toetusfond	3 200 055	-43 720	10 249	3 166 584	2 659 268	2 679 832
Muud saadud toetused tegevuskuludeks	558 056	680 217	31 689	1 269 962	975 497	449 364
Muud tegevustulud	101 500	0	9 000	110 500	111 570	175 037
PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU	11 572 272	734 311	202 423	12 509 006	11 221 230	9 989 297
Antavad toetused tegevuskuludeks	1 385 129	483 911	88 138	1 957 178	1 280 648	955 474
Muud tegevuskulud	10 187 143	250 400	114 285	10 551 828	9 940 582	9 033 823
PÕHITEGEVUSE TULEM	1 072 078	-101 502	-56 555	914 021	1 163 381	1 509 886
INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU	-2 350 762	-494 648	-190 686	-3 036 096	-2 374 474	-1 399 243
Põhivara müük (+)	30 000	40 000	-10 600	59 400	72 964	113 421
Põhivara soetus (-)	-3 389 381	-216 284	-37 085	-3 642 750	-2 505 852	-1 537 228
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine	1 383 771	-318 364	-143 001	922 406	638 797	257 373
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine	-69 587	0		-69 587	-454 285	-140 430
Osaluste soetus (-)	-210 000			-210 000	-33 600	0
Finantskulud (-)	-95 565			-95 565	-92 498	-92 378
EELARVE TULEM	-1 278 684	-596 150	-247 241	-2 122 075	-1 211 093	110 643
FINANTSEERIMISTEGEVUS	845 137	511 364	35 000	1 391 501	1 131 118	144 853
Kohustuste võtmine (+)	1 600 000	511 364	35 000	2 146 364	2 023 000	2 638 392
Kohustuste tasumine (-)	-754 863			-754 863	-891 882	-2 493 539
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	-433 547	-84 786	-212 241	-730 574	-79 975	255 497

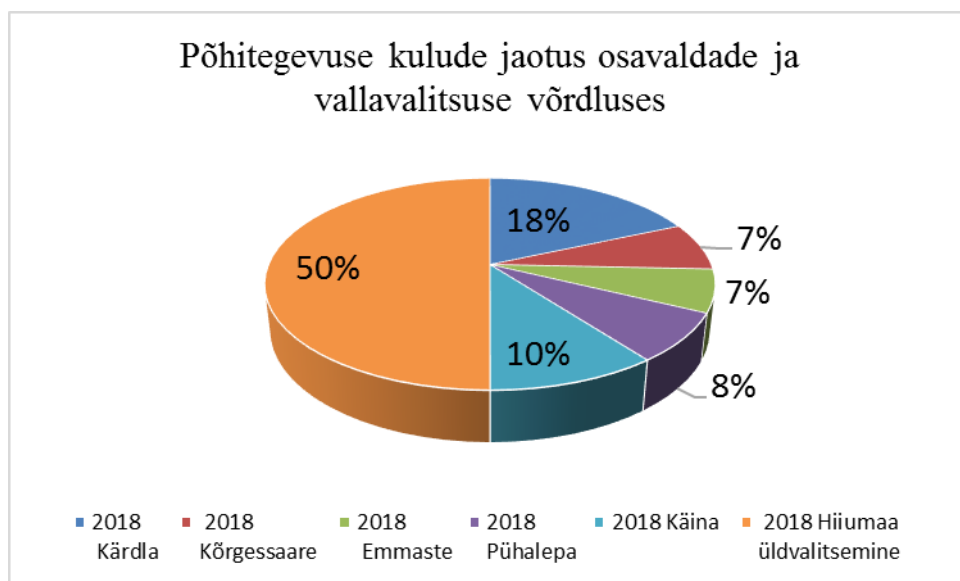
Põhitegevuse tulud kokku 13 423 027 eurot on võrreldes 2017 aastaga kasvanud 8,4%. Sellest tulumaks 5,5%, maamaks -0,2%, kaupade ja teenuste müük -14,1%, toetused 21,2% (sh toetusfond 19%, sihtotstarbelised toetused 30%) ning muud tulud -1%.

Põhitegevuse kulud 12 509 006 eurot on võrreldes 2017 aastaga kasvanud 11,5%. Sellest toetused 52,8%, muud tegevuskulud 6,2% (sh personalikulud 4,7% ehk 292 800 eurot, majanduskulud 6,3% ehk 232 500 eurot).

Põhitegevuse kulude jaotus osavaldade ja tegevusalade lõikes on kajastatud eraldi failis „5. Seletuskirja lisa EELARVEPOJEKT 2018 teiseks lugemiseks 01.03.18“ lehel „Põhitegevuse kulud“

Investeeringustegevuse all põhivara müük 59 400 eurot on Käina osavalla kavandatu, põhivara soetus summas 3 642 750 eurot ja osaluste soetus summas 210 000 eurot kajastuvad tabelis „Investeeringud“. Põhivara soetuseks saadav toetus 922 406 eurot, antav toetus põhivara soetuseks 69 587 eurot. Kohustuste intressid 95 565 eurot.

Investeeringud	Allikas			
	2018. EELARVE	Omavahendid	Laen	Toetus, projekt
HIIUMAA VALD	3 852 750 €	783 980 €	2 146 364 €	922 406 €
Emmaste osavald	159 000 €	151 000 €	0 €	8 000 €
Emmaste Põhikooli remont	36 000 €	36 000		
Valla munitsipaalkorteri remont	16 000 €	16 000		
Emmaste Ambulatooriumi küttekatla renoveerimine	6 000 €	6 000		
Valla teede parendamine	0 €	0		0
Valgu seltsimaja renoveerimine	23 000 €	23 000		
Tärkma biopuhasti	50 000 €	50 000		
Mänguväljak (katuseraha)	8 000 €			8 000
Kaasav eelarve	20 000 €	20 000		
Pühalepa osavald	335 892 €	330 892 €	0 €	5 000 €
Palade Põhikooli hakkepuidu katel	179 500 €	179 500		
Palade võimla avatäited ja turvauks	7 080 €	7 080		
Suuremõisa majadevaheline tänav	38 240 €	38 240		
Kergliiklustee Kärkla-Paluküla	47 100 €	47 100		
Palade Loodushariduskeskus (Soera maa-ala planeering)	13 800 €	13 800		
Tänavavalgustus (Kullipesa)	15 800 €	15 800		
Bussi kapitaliliisingu sissemaks	10 132 €	10 132		
Palade Põhikooli hoone remont, motoring	6 960 €	6 960		
Naistlaidu sadama projekteerimistööd	12 280 €	12 280		
Mänguväljak (katuseraha)	5 000 €			5 000
Käina osavald	2 236 840 €	296 070 €	1 211 364 €	729 406 €
Elamuskeskuse Tuuletorn2018	1 815 000 €	5 000	1 211 364	598 636
Käina Spordikeskus	39 576 €	39 576		
Vallateed	113 764 €	113 764		
Orjaku kalasadama väikepaatide bassein	175 000 €	51 230		123 770
Kultuurikeskuse projekteerimine	15 000 €	15 000		
Orjaku projekt	32 000 €	25 000		7 000
Arendusprojektid (Lussuliiva, Käina tööstusala, Käina	40 000 €	40 000		
Maa munitsipaliseerimine, soetamine	6 500 €	6 500		
Kärkla osavald	828 432 €	6 018 €	822 414 €	0 €
Kergliiklustee Kärkla-Paluküla kaasfin	11 900 €		11 900	
Pargi 3 arendus	68 400 €		68 400	
Turu tänav	45 000 €		45 000	
Hausma parkla	6 000 €		6 000	
Optiline kaabel+tänavavalgustuse projekteerimised	43 700 €		43 700	
Keskväljak	100 000 €		100 000	
Mängude maja soojustuse kaasfinantseering	25 000 €		25 000	
Kalda maja renoveerimine (lasteaed)	146 018 €	6 018	140 000	
Kärkla veevõrk AS aktsiate soetus	210 000 €		210 000	
Vallateed	172 414 €		172 414	
Kõrgessaare osavald	292 586 €	0 €	112 586 €	180 000 €
Vallateed	112 586 €		112 586	
Kõrgessaare tervisemaja katuse renoveerimine	100 000 €			5 100 000
Katlamaja parendus	80 000 €			80 000

Muudatused 22.02.18**Koondeelarve**

	Eelarve projekt 2018	Muudatus- ettepanekud 01.02.18	Muudatu- ettepanekud 22.02.18	Eelarve projekt koos vallavalitsuse	Täitmine 2017	Täitmine 2016
PÕHITEGEVUSE TULUD KOKKU	12 644 350	632 809	117 368	13 394 527	12 384 611	11 499 183
Maksutulud	7 961 300	-4 000	73 930	8 031 230	7 631 664	7 276 810
<i>Füüsilise isiku tulumaks</i>	<i>7 603 300</i>	<i>0</i>	<i>73 930</i>	<i>7 677 230</i>	<i>7 276 995</i>	<i>6 923 461</i>
<i>Maamaks</i>	<i>358 000</i>	<i>-4 000</i>		<i>354 000</i>	<i>354 669</i>	<i>353 349</i>
Tulud kaupade ja teenuste müügist	823 439	-6 000	-8 000	809 439	975 885	887 413
Saadavad toetused tegevuskuludeks	3 758 111	642 809	41 938	4 442 858	3 665 492	3 159 923
<i>Tasandusfond</i>	<i>0</i>	<i>6 312</i>		<i>6 312</i>	<i>30 727</i>	<i>30 727</i>
<i>Toetusfond</i>	<i>3 200 055</i>	<i>-43 720</i>	<i>10 249</i>	<i>3 166 584</i>	<i>2 659 268</i>	<i>2 679 832</i>
Muud saadud toetused tegevuskuludeks	558 056	680 217	31 689	1 269 962	975 497	449 364
Muud tegevustulud	101 500	0	9 500	111 000	111 570	175 037
PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU	11 572 272	734 311	169 823	12 476 406	11 221 230	9 989 297
Antavad toetused tegevuskuludeks	1 385 129	483 911	88 138	1 957 178	1 280 648	955 474
Muud tegevuskulud	10 187 143	250 400	81 685	10 519 228	9 940 582	9 033 823
PÕHITEGEVUSE TULEM	1 072 078	-101 502	-52 455	918 121	1 163 381	1 509 886
INVESTEEERIMISTEGEVUS KOKKU	-2 350 762	-494 648	-52 685	-2 898 095	-2 374 474	-1 399 243
Põhivara müük (+)	30 000	40 000	19 400	89 400	72 964	113 421
Põhivara soetus (-)	-3 389 381	-216 284	-72 085	-3 677 750	-2 505 852	-1 537 228
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine	1 383 771	-318 364		1 065 407	638 797	257 373
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine	-69 587	0		-69 587	-454 285	-140 430
Osaliste soetus (-)	-210 000			-210 000	-33 600	0
Finantskulud (-)	-95 565			-95 565	-92 498	-92 378
EELARVE TULEM	-1 278 684	-596 150	-105 140	-1 979 974	-1 211 093	110 643
FINANTSEERIMISTEGEVUS	845 137	511 364	0	1 356 501	1 131 118	144 853
Kohustuste võtmine (+)	1 600 000	511 364		2 111 364	2 023 000	2 638 392
Kohustuste tasumine (-)	-754 863			-754 863	-891 882	-2 493 539
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	-433 547	-84 786	-105 140	-623 473	-79 975	255 497

Seoses lisandunud ülesannetega vallavalitsuse tegevustes, mis on seotud kogu valla arendustegevustega ning ülesannetega, suurendada tulumaksu laekumist 73 930 eurot, millega oleks tulumaksu kasv võrreldes 2017 aasta laekumisega 5,5% (kasv 2017/2016 aasta suhtes 5,11%) ning muuta tulude jaotuse protsenti, kus vallavalitsusele jääv tulude osa on 32,35%, osavaldade osaks 67,65%.

Eelarve projektis I lugemisel	2018 aasta eelarve projekt	vallavalitsus	osavallad kokku	Emmaste		Pühalepa		Käina		Kärdla		Kõrgessaare	
tulumaks	7603300	2 399 601	5 203 699	13,75%	715 394	16,16%	840 834	21,44%	1 115 787	35,15%	1 829 074	13,50%	702 603
maamaks	358000	112 985	245 015	18,54%	45 428	22,72%	55 668	18,84%	46 160	8,68%	21 279	31,22%	76 481
kaevandamisõiguse tasu	87000	27 457	59 543	0	0	61,64%	36 701	0	0	0	0	38,36%	22 842
Kokku	8 048 300	2 540 045	5 508 254		760 821		933 205		1 161 948		1 850 352		801 929
Eelarveprojektis		32,35%	67,65%										
tulumaks	7 677 230	2 483 584	5 193 646		714 012		839 210		1 113 632		1 825 541		701 246
maamaks	354 000	111 722	242 278		44 920		55 046		45 644		21 041		75 627
kaevandamisõiguse tasu	87 000	27 457	59 543		0		36 701		0		0		22 842
	8 118 230	2 622 763	5 495 461		758 932		930 956		1 159 276		1 846 582		799 715
Muutus		82 718	-12 793		-1 889		-2 248		-2 672		-3 770		-2 214

Toetusfondi eraldised korrastatud, lisatud ületulevad vahendid eelmisest aastast ning saada olev projekti toetus PRIAst. Samuti osavallavanemate ümbertöstmised. Muudatusettepanekud kajastatud eraldi failis „5. Seletuskirja lisa EELARVEPOJEKT 2018 teiseks lugemiseks 22.02.18“

SELETUSKIRJA TÄIENDUSED 08.02.18**Koondeelarve**

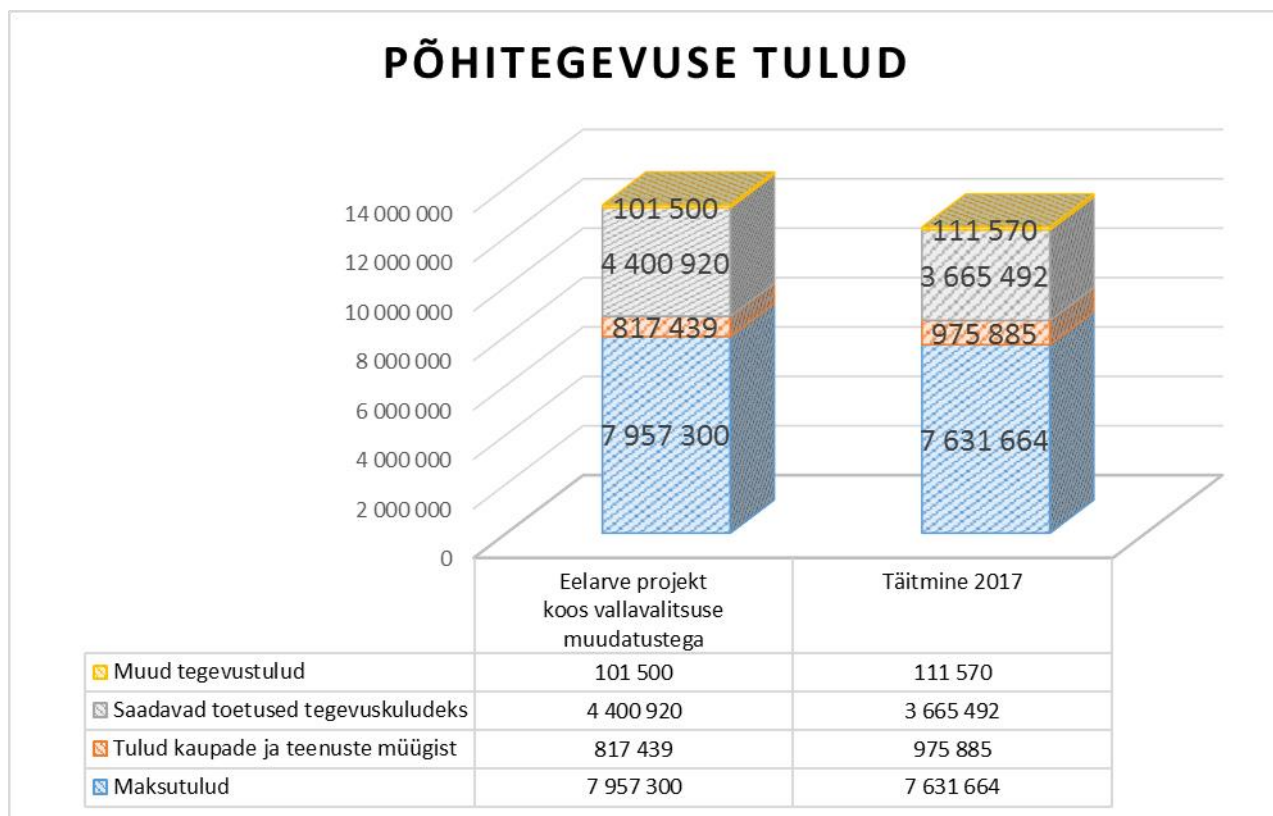
Täiendatud tabelit 2017 aasta eelarve täitmisega

	Eelarve projekt koos vallavalitsuse muudatustega	Täitmine 2017	Eelarve 2017	Täitmine 2016
PÕHITEGEVUSE TULUD KOKKU	13 277 159	12 384 611	12 176 749	11 499 183
Maksutulud	7 957 300	7 631 664	7 603 392	7 276 810
<i>Füüsilise isiku tulumaks</i>	7 603 300	7 276 995	7 243 392	6 923 461
<i>Maamaks</i>	354 000	354 669	360 000	353 349
Tulud kaupade ja teenuste müügist	817 439	975 885	921 948	887 413
Saadavad toetused tegevuskuludeks	4 400 920	3 665 492	3 521 193	3 159 923
<i>Tasandusfond</i>	6 312	30 727	30 727	30 727
<i>Toetusfond</i>	3 156 335	2 659 268	2 650 814	2 679 832
<i>Muud saadud toetused tegevuskuludeks</i>	1 238 273	975 497	839 652	449 364
Muud tegevustulud	101 500	111 570	130 216	175 037
PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU	12 306 583	11 221 230	11 512 379	9 989 297
Antavad toetused tegevuskuludeks	1 869 040	1 280 648	1 315 139	955 474
Muud tegevuskulud	10 437 543	9 940 582	10 197 240	9 033 823
PÕHITEGEVUSE TULEM	970 576	1 163 381	664 370	1 509 886
INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU	-2 845 410	-2 374 474	-2 570 875	-1 399 243
Põhivara müük (+)	70 000	72 964	138 920	113 421
Põhivara soetus (-)	-3 605 665	-2 505 852	-2 705 028	-1 537 228
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine(+)	1 065 407	638 797	290 654	257 373
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine(-)	-69 587	-454 285	-165 348	-140 430
Osaluste soetus (-)	-210 000	-33 600	-33 600	0
Finantskulud (-)	-95 565	-92 498	-96 473	-92 378
EELARVE TULEM	-1 874 834	-1 211 093	-1 906 505	110 643
FINANTSEERIMISTEGEVUS	1 356 501	1 131 118	1 135 295	144 853
Kohustuste võtmine (+)	2 111 364	2 023 000	2 023 000	2 638 392
Kohustuste tasumine (-)	-754 863	-891 882	-887 705	-2 493 539
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	-518 333	-79 975	-771 210	255 497

PÕHITEGEVUSE TULUD

Põhitegevusi tulused laekus 2017 aastal 12 384 611 eurot, millest maksutulud moodustasid 62%, tulud teenuste ja kaupade müügist 8%, toetused tegevuskuludeks 29% ja muud tulud 1%.

Võrreldes 2018 aasta eelarve projektiga, on suurenenud maksutulude osakaal 1%, vähenenud teenuste ja kaupade müügi osakaal 2%, saadavad toetused tegevuskuludeks vähenenud 1%, muud tegevustulud on samas osakaalus.

Maksutulud 7 957 300 eurot

Kohalike omavalitsuste füüsilise isiku tulumaksu osa (11,6%) suurendatakse ja 2018. aastal on arvestatud laekumiseks 11,86 protsenti antud territooriumile registreeritud isikutelt laekunud üksikisiku brutotulust.

	2018 mln eurot	KOV tulumaksu osa suurus %
Tulumaksu baastase 2017. a		11,6
Tulumaksu üldine suurendamine	20	
Tulumaksu suurendamine ujumise algõpetuse tõttu	0,9	
Tulumaksu suurendamine üldhariduskoolide tugispetsialistide tõttu	1,8	
Tulumaksu suurendused kokku	22,7	
Uus tulumaksumäär pärast suurendusi		11,86

Allikas: Rahandusministeerium

Tulubaasi suurendamisega on võimalik katta kõiki ujumise algõppe korraldamisega seotud kulusid nagu treeneri, ujula ja transpordikulud. Ülevaate saamiseks hakatakse EHIS-es koguma täiendavaid andmeid ujumise algõppe läbinute kohta. Tulumaksu kaudu antav raha ühe ujumise algõpetust saava lapse kohta on keskmiselt ca 62 € aastas. Arvestuslik ujumise lisaraha 6500 €.

Tugiteenused on eripedagoogi (sh logopeedi), psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenused. Ülevaate saamiseks hakatakse EHIS-es koguma täiendavaid andmed, millist tuge kool lastele pakub. Tulumaksu kaudu antav raha ühe lapse kohta on keskmiselt 11 € aastas. Arvestuslik lisaraha 12 946 €.

Üksikisiku tulumaksu laekumised

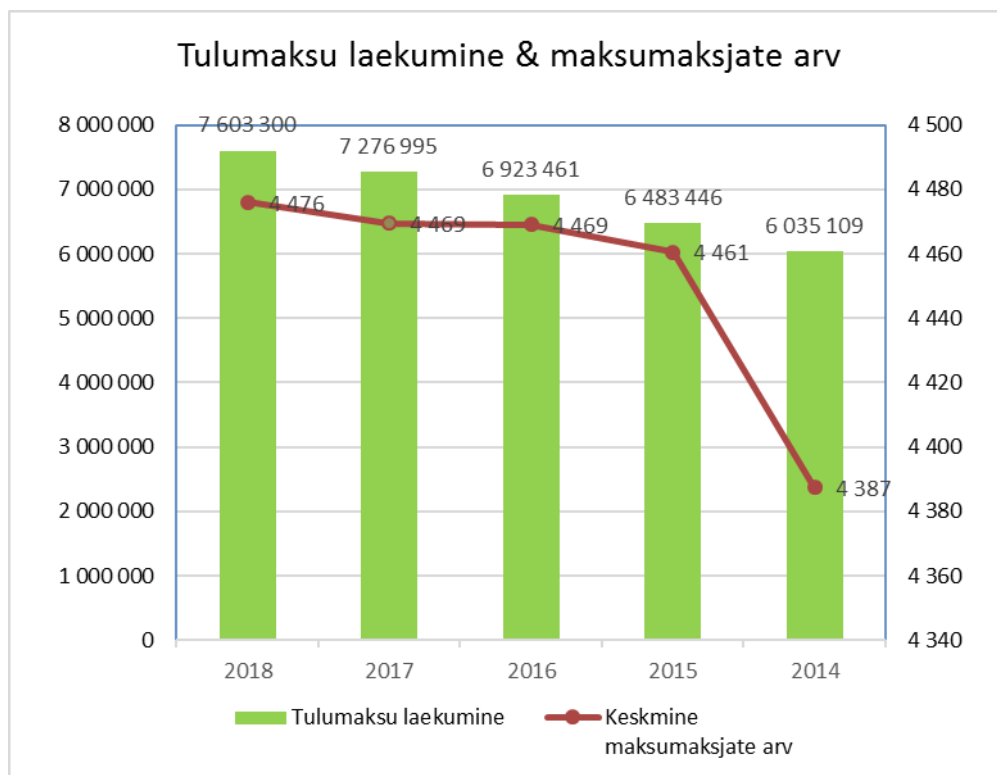
Tulumaksu laekumine	2018	muutus	2017	muutus	2016	muutus	2015	muutus	2014
Emmaste vald			1 000 426	1,68%	983 912	6,48%	924 020	12,35%	822 478
Hiiu vald			3 540 371	5,67%	3 350 296	5,00%	3 190 882	7,23%	2 975 625
Käina vald			1 560 349	3,26%	1 511 071	8,99%	1 386 465	7,66%	1 287 863
Pühalepa vald			1 175 849	9,06%	1 078 182	9,79%	982 079	3,47%	949 143
Hiiumaa	7 603 300	4,48%	7 276 995	5,11%	6 923 461	6,79%	6 483 446	7,43%	6 035 109

Üksikisiku tulumaksu laekus 2017 aastal 33 603 eurot rohkem kui eelarves kavandatud. Võrreldes tegeliku laekumisega on kasvuks 4,48%.

Keskmine maksumaksjate arv

Keskmine maksumaksjate arv	2018	muutus	2017	muutus	2016	muutus	2015	muutus	2014
Emmaste vald			592	0,01%	592	1,65%	582	5,70%	551
Hiiu vald			2 165	-0,20%	2 169	-1,49%	2 202	0,68%	2 187
Käina vald			976	-0,39%	980	2,04%	960	3,26%	930
Pühalepa vald			737	1,14%	728	1,72%	716	-0,49%	720
Hiiumaa	4 476	0,15%	4 469	0,00%	4 469	0,19%	4 461	1,67%	4 387

Maksumaksjate kasvuks on kavandatud 0,15%.

Tulu maksumaksja kohta

Tulu maksumaksja kohta	2018	muutus	2017	muutus	2016	muutus	2015	muutus	2014
Emmaste vald			1 690	1,66%	1 662	4,76%	1 587	6,28%	1 493
Hiiu vald			1 636	5,89%	1 545	6,59%	1 449	6,51%	1 361
Käina vald			1 599	3,67%	1 542	6,81%	1 444	4,26%	1 385
Pühalepa vald			1 596	7,83%	1 480	7,93%	1 372	3,98%	1 319
Hiiumaa	1 699	4,33%	1 628	5,10%	1 549	6,58%	1 454	5,67%	1 376

Hiiumaa elanike arv vanusegruppide lõikes

	lapsed 0-6	lapsed 7-18	töõealised 19-64	eakad 65-...	Rahvaarv KOKKU	Muutus
1.01.2018	457	966	6 128	2 029	9 580	0,31%
1.01.2017	481	937	6 174	1 958	9 550	-0,15%
1.01.2016	474	956	6 262	1 872	9 564	-1,52%
1.01.2015	503	981	6 388	1 837	9 709	-1,24%
1.01.2014	516	1022	6511	1780	9 829	

Töötud Hiiumaal kuude lõikes

aasta	jaanuar	veebruar	märts	aprill	mai	juuni	juuli	august	september	oktoober	november	detsember
2017	173	171	186	165	155	156	160	168	160	174	187	191
2016	201	204	188	182	152	134	127	137	134	153	154	155
2015	206	221	213	197	180	160	165	152	161	170	175	182
2014	303	311	289	248	203	187	182	178	189	185	177	188

Maamaksu maksab maa omanik. Maa koormamisel hoonestusõiguse või kasutusvaldusega maksab maamaksu hoonestaja või kasutusvaldaja. Jätkuvalt riigiomandis oleva maa eest maksab maamaksu riik. Munitsipaalomandis oleva maa eest maamaksu ei maksta.

Maamaksu arvutamise aluseks on maa maksustamishind ja kohaliku omavalitsuse määratav maamaksuäär (Hiiumaa vallavolikogu 12.12.2017 määrus nr 4).

aasta	maamaksu laekumine	muutus
2018	354 000	-0,19%
2017	354 669	0,37%
2016	353 349	-0,09%
2015	353 663	-6,37%
2014	376 176	

Maamaksu laekus 2017 aasta eelarvesse planeeritud 5331 eurot vähem. Vallavalitsus vähendas eelarve projektis maamaksu laekumise prognoosi 4000 eurot.

Eraldis tuludest osavaldadele toimub lähtuvalt ühinemislepingu punktist 7.7.4.3., kus vallavalitsuse tasandile jääb kasutada fikseeritud % maksutuludest ja ressursitasudest, mis katab vallavalitsuse põhitegevuse kulu. Osavalla tuludeks eraldatakse ülejäänud osa maksutuludest ja ressursitasudest ning muud kokkulepitud tulud. Volikogus I lugemise läbinud eelnõus oli jaotus tehtud eelarve põhjal. Lisatud tabelis on arvutused tehtud vastavalt 2017. aasta tegelikule laekumisele ning sellest tingitud muutused. Lisatud on ka võrdlus maamaksu vähendamisel 4000 euro võrra.

2017 Eelarve alusel (I lugemisel)			Emmaste		Pühalepa		Käina		Kärdla		Kõrgessaare	
	Tulu	68,44%	osakaal	summa	osakaal	summa	osakaal	summa	osakaal	summa	osakaal	summa
Tulumaks	7 603 300	5 203 699	13,94%	725 590	15,81%	822 575	21,69%	1 128 858	35,08%	1 825 457	13,48%	701 459
Maamaks	358 000	245 015	17,78%	43 558	22,22%	54 448	18,33%	44 919	9,07%	22 223	32,60%	79 875
Ressursitasu	87 000	59 543		0	52,79%	31 432		0		0	47,21%	28 110
Kokku	8 048 300	5 508 257		769 149		908 456		1 173 778		1 847 680		809 444

Muutus 2017 a tegeliku laekumise alusel			-8 328		24 749		-11 830		2 672		-7 515	
2017 tegeliku laekumise alusel			Emmaste		Pühalepa		Käina		Kärdla		Kõrgessaare	
	Tegelik laekumine 2017	68,44% 2018 eelarve tuludest	osakaal	summa	osakaal	summa	osakaal	summa	osakaal	summa	osakaal	summa
Tulumaks	7 276 995	5 203 699	13,75%	715 394	16,16%	840 837	21,44%	1 115 788	35,15%	1 829 075	13,50%	702 606
Maamaks	354 669	245 015	18,54%	45 427	22,72%	55 668	18,84%	46 160	8,68%	21 278	31,22%	76 481
Ressursitasu	97 566	59 543	0,00%	0	61,64%	36 701	0,00%	0		0	38,36%	22 842
Kokku	7 729 230	5 508 257		760 821		933 205		1 161 948		1 850 353		801 929

Muutus peale maamaksu vähendamist			-508		-622		-516		-248		-842	
2017 tegeliku laekumise alusel			Emmaste		Pühalepa		Käina		Kärdla		Kõrgessaare	
	Eelarve projekt 2018	68,44% 2018 eelarve tuludest	osakaal	summa	osakaal	summa	osakaal	summa	osakaal	summa	osakaal	summa
Tulumaks	7 603 300	5 203 699	13,75%	715 394	16,16%	840 837	21,44%	1 115 788	35,15%	1 829 075	13,50%	702 606
Maamaks	354 000	242 278	18,54%	44 920	22,72%	55 046	18,84%	45 644	8,68%	21 030	31,22%	75 639
Ressursitasu	87 000	59 543	0,00%	0	61,64%	36 701	0,00%	0		0	38,36%	22 842
Kokku	8 044 300	5 505 519		760 313		932 583		1 161 432		1 850 104		801 087

Kaupade ja teenuste müük 817 439 eurot

Riigilõiv on riigilõivu seadusega kehtestatud määras tasumisele kuuluv summa juriidiliste toimingute tegemise, avalduste läbivaatamise ja dokumentide väljastamise eest. Lõiv laekub osavalla tuludesse, Hiiumaa vallas kokku planeeritud 15 000 eurot. (2017 eelarve 19 000 eurot)

Haridusasutuste majandustegevusest prognoositakse valla eelarvesse 2018. aastal 310 029 eurot (lasteaias kohatasud, toiduraha, huviharidus, ruumide üürid jms) (2017 eelarve 416 894 eurot). Vähendamise suurem osakaal Hiiumaa valdade omavaheliste arvlemiste arvelt.

Lasteasutuse majandamiskulu, personali töötasu ja sotsiaalmaks ning õppevahendite kulu kaetakse valla- või linnaeelarve vahenditest ning valla- või linnavolikogu otsusel osaliselt vanemate poolt. Vanemate kaetav osa ühe lapse kohta ei või ületada 20 protsenti Vabariigi Valitsuse kehtestatud palga alammäärast (Koolieelse lasteasutuse seaduse § 27 lõige 3). Kohatasu võib olla 2018. aastal kuni 94 eurot kuus. Hiiumaa vallas on Hiiu valla lasteaias 20 eurot kuus, Emmaste vallas 3,20 kuus, Käina vallas 14, Pühalepa vallas ei ole.

Tasu toitlustamiskuludeks laekub lastevanematelt, kelle lapsed käivad valla eelkooliealistes lasteasutustes ning lastevanematelt, kelle lapsed õpivad üldhariduskoolis ning kasutavad õpilaskodu teenust. Samuti laekub tasu toitlustamiskuludeks gümnaasiumi õpilastelt ning valla töötajatelt, kes lasteaias/koolis lõunat söövad. Eelkooliealise lasteasutuse seaduse § 27 lõike 2 alusel lapse toidukulu lasteasutuses katab vanem. Lapse toidukulu päevamaksumuse otsustab hoolekogu ja kinnitab direktor (kaetakse tegelik toiduainete kulu maksumus). Kooli toiduraha kinnitab vallavalitsus.

Tasu koolitusteenuse osutamisest laekub teistelt omavalitsustelt, kelle lapsed õpivad valla üldhariduskoolides või käivad Hiiumaa valla koolieelsetes lasteasutustes. Eelarve väheneb võrreldes 2017. aastaga, sest ära jäävad omavahelised arvlemised ühinenud valdade vahel.

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 83 alusel osalevad munitsipaalkooli tegevuskulu katmises täies ulatuses teised vallad või linnad proportsionaalselt selles koolis õppivate õpilaste arvuga, kelle rahvastikuregistri järgne elukoht asub nende valdade või linnade haldusterritooriumil.

Munitsipaalkooli tegevuskulude katmisel lähtutakse põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest, kui

vallad või linnad ei ole omavahel kokku leppinud teisiti. Tegevuskulu mõistetakse raamatupidamise seaduse tähenduses.

Vabariigi Valitsuse 21.detsembri 2017. määrusega nr 195 „Õppekoha tegevuskulu piirmäär ühe kuu kohta 2018. aastal“ on tegevuskulu piirmääraks 2018. aastal kehtestatud 89 eurot (2017 aastal 88 eurot).

Eelkoolialise lasteasutuse seaduse § 27 lõike 6 alusel lasteasutuse valla- või linnaeelarvest kaetavate majandamiskulu, personali töötasu ja sotsiaalmaksu ning õppevahendite kulu katmises osalevad täies ulatuses teised vallad või linnad proportsionaalselt nende haldusterritooriumil elavate selles lasteasutuses käivate laste arvuga.

Laekumiste suuruseks kultuuri- ja kunstialasest tegevusest prognoositakse valla 2018. aasta eelarves 84 670 eurot. (2017 eelarve 94 804 eurot)

Tulu suuruseks sotsiaalsed tegevusest prognoositakse valla 2018. aasta eelarves 206 350 eurot (2017 eelarve 183 852 eurot).

Elamu- ja kommunaaltegevusest laekuva tulu suuruseks prognoositakse valla 2018 aasta eelarves 33 000 eurot. (2017 eelarve 33 000 eurot)

Muudelt majandustegevustelt prognoositakse tulu 93 500 eurot (2017 eelarve 98 123 eurot)

Üürist ja rendist planeeritakse 2018. aasta eelarvesse 59 320 eurot (2017 eelarve 69 5111 eurot).

Hoonestusõiguste müügist tulu 10 520 eurot (2017 eelarves 10 414 eurot)

Muud nimetatud tulud 5050 eurot. (2017 eelarves 4700 eurot)

Tulud kaupade ja teenuste müügist	Hiiu vald KOKKU	Emmaste Osavald	Pühalepa Osavald	Käina Osavald	Kõrgessaare Osavald	Kärdla Osavald	Hiiu üldvalitsemine
	817 539	45 530	39 100	186 382	139 747	372 330	34 450
Riigilõivud	15 000	2500	4500	3000	2500	2500	
Lasteaia õppemaks	7 795	1200				6595	
Lasteaia kohatasud lastevanematelt	32 106			10616	5890	15600	
Ujumine	6 480					6480	
Lasteaia toitlustustulud	68 500	7000	10000	22000	9500	20000	
Lasteaia kohatasud teistelt KOV	14 050						14050
Huvihariduse kohatasud teistelt KOV	2 500						2500
Huvikooli õppemaksud	38 670			19100	2300	17270	
Õppekava väline tulu	56 060		11000	2000	28060	15000	
Kultuuriasutuste majandustegevus (muuseum)	15 140	1000	3500	140	380	10120	
Laekumised spordi- ja puhkeasutuste majandustegevusest	68 180	1000		66780	400		
Laekumised sotsiaalteenuste osutamisest	205 500	2200	5700	3500	13450	180650	
Elamu ja kommunaaltegevuse tulud	41 700	3500		28700	4000	5500	
Laekumised transpordi- ja sideasutuste majandusteg	4 400	1300		1000		2100	
Laekumised Kommunaalasutuste majandustegevusest	86 300	11000	3300	4000	58000	10000	
Toitlustusteenused (õpetajate toitlustus)	42 700	2700			3000	37000	
Üüri ja renditulud mitteeluruumidelt	66 920	12000		8000	6605	38115	2200
Üüri ja renditulud eluruumidelt	20 700			12500	4000	4200	
Laekumised õiguste müügist	10 440			1378	1662	1200	6200
Muu kaupade ja teenuste müük	1 730	130	1100	500			

Saadavad toetused tegevuskuludeks 4 400 920 eurot**Tasandusfond**

Kaevandamistasude muutmise kompensatsiooniks eraldatakse tasandusfondi 6312 eurot.

Toetusfond

Toetusfond 23.01.2018 seisuga on 3 156 335 eurot, sellest:

- Üldhariduskoolide pidamiseks antav toetus 2 062 317 eurot sisaldab toetust põhikooli õpetajate, direktorite ja õppealajuhatajate tööjõukuludeks, nende täienduskoolituseks, õppekirjanduseks, koolilõunaks, tõhustatud ja eritoe tegevuskuludeks;

	<i>õpilaste arv 2018</i>	<i>Üldhariduskoolide pidamiseks antav toetus osavaldade eelarves</i>	<i>Üldhariduskoolide pidamiseks antav toetus üldvalitsuse eelarves</i>
Palade Põhikool	73	18 433	241 727
Suuremõisa Põhikool	27	6 792	80 786
Käina Põhikool	151	38 288	339 005
Emmaste Põhikool	84	21 098	276 458
Lauka Põhikool	52	13 224	120 192
Kärdla Põhikool	312	78 542	827 772
KOKKU	699	176 377	1 885 940
<i>Üldhariduskoolide pidamiseks antav toetus</i>			
KOKKU		2 062 317	

- Koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukulude toetus 94 953 eurot;
- Raske ja sügava puudega lastele abi osutamise toetus 14 283 eurot;
- Huvihariduse ja -tegevuse toetus 200 273 eurot;
- Toimetulekutoetuse maksmise hüvitis 275 435 eurot;
- Vajaduspõhise peretoetuse maksmise hüvitis 6829 eurot;
- Sotsiaaltoetuste ja -teenuste osutamise toetus 24 943 eurot;
- Matusetoetus 30 669 eurot;
- Rahvastiku toimingute kulude hüvitis 11 522 eurot;
- Kohalike teede hoiu toetus 435 111 eurot, sh:
 - Emmaste osavald 75 418;
 - Kärdla osavald 131 922;
 - Kõrgessaare osavald 59 430;
 - Pühalepa osavald 84 477;
 - Käina osavald 83 864.

Toetusfondi kaudu saavad omavalitused ka jäätmehoolduseks toetust. Raja jaotamise aluseks on elamispiinadega (korterid, suvilad, aiamajad) seotud aadressikohtade arv KOVis. Nt suvilate aadressikohad võetakse arvesse, sest prügi tekib ka seal. Toetus asendab seni omavalitsustele laekunud saastetasu. Kahjus ei saa Hiiumaa vald jäätmehoolduse arendamiseks toetust, kuna ei ole täidetud tingimused toetuse saamiseks. Alates 2018. a peab KOV toetuse saamiseks täitma järgmised tingimused: KOV territooriumil peab toimuma korraldatud jäätmevedu, elanikele peab olema kättesaadav suuremate jäätmete viimine jäätmejaama, KOV peab olema vastu võtnud jäätmekava (arengukava jäätmemajanduse arendamiseks) ja jäätmehoolduse eeskirja (jäätmete äravedamise ja käitlemise reeglid) ning peab olema jäätmevaldajate register. Raha ei anta, kui mõni tingimus on täitmata. Saamata jääb esialgselt kavandatud 17 237 eurot.

Jäätmeseaduse § 72 lõige 7 ütleb: KOV esitab Keskkonnaametile iga aasta **31. oktoobriks** dokumendid, mis tõendavad käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud tingimuste täitmist.

Toetused tegevuskuludeks 1 238 273 eurot

	Hiiu koondeelarve 2018	2018 Kärda	2018 Kõrgessaare	2018 Hiiu täiendamine	2018 Emmaste	2018 Pühalepa	2018 Käina	2017 Hiiu tegelik laekumine
Saadud tegevuskulude sihtfinantseerimine	1 238 273	106 506	23 530	1 081 888	400	6 611	19 338	975 497

Tegevuskulude sihtfinantseerimine

Kärda osavald:

- Rahandusministeeriumilt aadressandmete korrastamine 6870€;
- Hiiu Noorsootöö Keskuse projektide toetused 29 000€;
- Kultuuriministeeriumilt maakonna raamatukogu ülesanneteks ning projektitoetused 57 306€;
- Haridusministeeriumilt õpilaskodu toetus 6000€
- Koolipiima ja -puuvilja toetuseks 4000€
- Hiiu Valla Lasteaia tegevusprojektide toetus 3330€

Kõrgessaare osavald:

- Hiiu Noorsootöö Keskuse projektide toetused 2500€;
- Haridusministeeriumilt õpilaskodu toetus 20 000€;
- Koolipiim ja -puuvilja 800€;
- Hiiu Valla Raamatukogu projektitoetus 230€.

Emmaste osavald:

- Koolipiim 400€

Pühalepa osavald:

- KIKi projektitoetus 3611€;
- Rahandusministeeriumilt ürituste sarja läbiviimiseks 3000€.

Käina osavald:

- PRIA merepääste projektile 4460€;
- Ujumise algõpe 1328€;
- Käina Lasteaed INNOVE lastehoid 12 970€;
- KIKi projektitoetus 580€.

Vallavalitsus:

- MASAPO projekti laekumised 411 750€;
- Ühistransporditoetus 550 566€;
- Ühinemistoetus tegevuskuludeks 100 000€;
- Rahandusministeeriumilt 19 572€

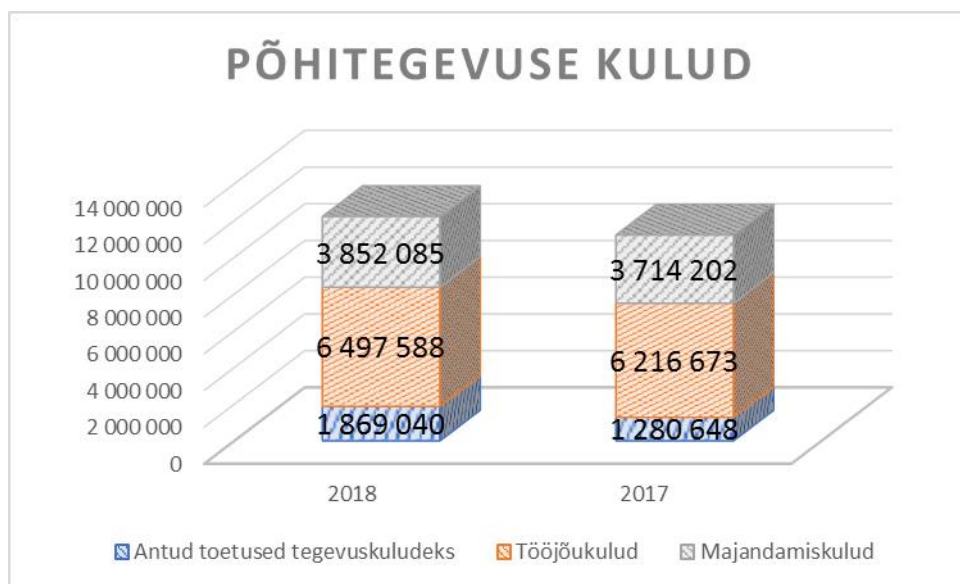
Muud tegevustulud 101 500 eurot

Tulud kohaliku tähtsusega maardlate kaevandamisõiguse tasu 87 000 eurot;

Laekumine vee erikasutusest 11 400 eurot;

Muud tulud (peamiselt eelmiste perioodide laekumata tulud) 3100 eurot.

PÕHITEGEVUSE KULUD

	2018		2017	
Antud toetused tegevuskuludeks	1 869 040	15,19%	1 280 648	11,41%
Sotsiaaltoetused ja muud	553 966	4,50%	592 880	5,28%
Sihtotstarbelised toetused	1 315 074	10,69%	687 768	6,13%
Muud tegevuskulud	10 437 543	84,81%	9 940 582	88,59%
Tööjõukulud	6 497 588	52,80%	6 216 673	55,40%
Majandamiskulud	3 852 085	31,30%	3 714 202	33,10%
Muud kulud	87 870	0,71%	9 708	0,09%
PÕHITEGEVUSE KULUD	12 306 583	100,00%	11 221 230	100,00%

Põhitegevuse kulud artiklite lõikes

	2018 Hiiumaa koondeelarve	2018 Kärkla	2018 Kõrgessaare	2018 Hiiumaa täiendamine	2018 Emmaste	2018 Pühalepa	2018 Käina	2017 Hiiumaa tegelik
Põhitegevuse kulud	12 306 583	2 266 005	874 155	6 131 886	814 584	931 773	1 288 180	11 221 230
Subsidiumid	532 000			532 000				
Sotsiaaltoetused	553 966			553 966				592 880
Muud toetused	783 074	171 480	5 000	521 778	24 310	30 416	30 090	687 768
Tööjõukulud	6 497 588	1 010 333	302 363	3 795 961	347 969	498 956	542 005	6 216 673
Majandamiskulud	3 852 086	1 084 192	566 722	648 481	436 705	402 201	713 785	3 714 202
Muud tegevuskulud	87 870		70	79 700	5 600	200	2 300	9 707

Põhitegevuse ja investeerimistegevuse kulud

Võrdlus tegevusvaldkondade lõikes

	Eelarve projekt 2018 koos muudatustega	Tegelik täitmine 2017	Tegelik täitmine 2016
PÕHITEGEVUSE KULUDE JA INVESTEERIMISTEGEVUSE VÄLJAMINEKUTE JAOTUS TEGEVUSALADE JÄRGI	16 217 400	14 310 988	11 759 387
Üldised valitsussektori teenused	1 546 673	1 444 051	1 083 082
Avalik kord ja julgeolek	1 420	1 277	1 624
Majandus	3 622 095	2 822 789	1 538 998
Keskkonnakaitse	449 358	320 625	244 728
Elamu- ja kommunaalmajandus	334 414	402 508	480 796
Tervishoid	14 000	12 417	6 925
Vaba aeg, kultuur ja religioon	3 547 602	2 345 157	1 504 739
Haridus	5 955 090	5 528 063	5 606 699
Sotsiaalne kaitse	1 449 199	1 434 102	1 291 795

Üldised valitsemissektori teenused

	Eelarve projekt 2018 koos muudatustega	Tegelik täitmine 2017	Tegelik täitmine 2016
Üldised valitsussektori teenused	1 546 673	1 444 051	1 083 082
Valla- ja linnavolikogu	81 580	118 828	77 487
Valla- ja linnavalitsus	1 084 548	917 636	745 191
Reservfond	79 700	0	
Muud üldised valitsussektori teenused	60 780	186 395	81 439
Valitsussektori võla teenindamine	95 565	92 564	92 751
Ülalnimetamata üldised valitsussektori kulud kokku	144 500	128 627	86 214

Vallavolikogu

Vallavolikogu tegevuskuludeks on arvestatud 2018. aastal 81 580 eurot. Vastavalt vallavolikogu otsusele on tasustatud volikogu liikmed, majanduskuludeks 10 000 eurot, millest 5000 on revisjonikomisjoni tööks.

Vallavalitsus

Vallavalitsuse kulu sisaldab nii Hiiumaa Vallavalitsuse kui täitevorgani kui ka Hiiumaa Vallavalitsuse kui ametiasutuse ning osavallavalitsuste tegevusega seotud kulu, sh personalikulud, ametiasutuse majanduskulud ning Keskväljak 5 hoone kulud.

Investeeringutest kajastub siin AS Kärkla Veevärk aktsiate soetus.

Üldised valitsussektori teenused sisaldavad liikmemakse. Võla teenindamise all kajastuvad laenude intressimaksed. Üldised valitsussektori kulud sisaldab ühinemistoetust, omaosaluse fondi.

	Eelarve projekt 2018 koos muudatustega	Tegelik täitmine 2017	Tegelik täitmine 2016
Avalik kord ja julgeolek	1 420	1 277	1 624
Päästeteenused	1 420	1 277	1 624

Majanduse ja keskkonnakaitse tegevusalade jaotuses kajastuvad sarnased tegevused erinevatel tegevusaladel. Ühtlustamine toimub 2018 aastal.

Vahendeid kasutatakse GIS-programmi kasutamiseks, maade mõõdistamiseks ja vormistamiseks (kohalikud teed, ÜVK maatükused), maakorraldustarkvara hooldusega seotud kulu katmiseks ning investeeringuna munitsipaalomandisse taotletavate maade vormistamiseks.

Muu energia ja soojamajanduse all kajastuvad kulud seoses katlamajade üldkuludega.

Maanteetransport on kulud teede ja tänavate jooksvaks korrasolekuks (tegevuskulu). Kulu sisaldab teede jooksvat remonti ja hooldust, kruusateede greiderdamine, kruusateede jooksev remont, teepeenarde ja teeäärsete sadeveekraavide truupide remont, liiklusmärkide asendamine ja uute paigaldamine, võsa raiumine teede kinnikasvamise vältimiseks jms.

Ühistranspordi korraldus on lisandunud seose maavalitsuse likvideerimisega.

Veetranspordi real kulud seoses sadamatega (Kärdla, Orjaku, Sõru, Sarve)

Kaubanduse real turutegevused.

Turism sisaldab tuletornide tegevuskulud.

Üldmajanduslikud arendusprojektid sisaldavad valla üldisi arendustegevusi, arenguosaakonna kulusid ning toetust SA Hiiumaa Arenduskeskusele (2018 aastal 67 175 eurot). Samuti kajastuvad siin projektide MASAPO ja „Smart Marina“ tegevused.

Muu majandus sisaldab majanduse haldusega seonduvat (sh haldusjuht).

	Eelarve projekt 2018 koos muudatustega	Tegelik täitmine 2017	Tegelik täitmine 2016
Majandus	3 622 095	2 822 789	1 538 998
Põllumajandus	80 556	101 413	91 572
Ehitus	42 743	0	
Muu energia- ja soojamajandus	333 292	130 573	65 081
Maanteetransport (vallateede- ja tänavate korrashoid)	635 347	1 429 587	730 465
Ühistranspordi korraldus	1 085 082	0	
Veetransport	233 000	58 227	19 658
Kaubandus ja laondus	18 730	12 802	11 572
Turism	58 000	45 779	20 181
Üldmajanduslikud arendusprojektid	943 050	735 838	364 531
Muu majandus (sh.majanduse haldamine)	192 295	261 867	208 940

Jäätmekäitluse all on avalike prügikastide aastaringe tühjendamine.

Avalike alade puhastus on uus tegevusala alates 2017 aastast. Siia kuulub aastaringne teede ja tänavate puhastus, sh: suvine teede ja tänavate (samuti kõnni- ja kergliiklusteede, parkimiskohtade, ühistranspordipeatuste, sildade, viaduktide) puhastus koos prahi äraveo ja kastmisega; talvine teede ja tänavate (samuti kõnni- ja kergliiklusteede, parkimiskohtade, ühistranspordipeatuste sildade, viaduktide) puhastus, lumetõrje, libedusetõrje, sh abrasiivmaterjaliga, abrasiivmaterjali koristus ja äravedu; lume äravedu; teemaal asuva haljastuse hooldus koos olmeprügi koristamisega. Siia kuuluvad ka väljakute, turgude, parkide jne pühkimine, sealt igat tüüpi jäätmete kogumine ning nende transport puhastamise kohta.

Heitveekäitluses kajastuvad Emmaste kolme biopuhasti kulud.

Haljastuse all kajastatakse fauna ja floora kaitse, kasvukohtade kaitse (looduspargid, veekogud ja kaitsealad); maastiku esteetilise väärtuse kaitse (kahjustatud maastike, mahajäetud kaevanduste ja karjääride taastamine ja korrashoid). toetused ja subsiidiumid bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse alasteks tegevusteks; maastiku kaitse alase informatsiooni ja tehnilise dokumentatsiooni kogumine, statistika tootmine ning levitamine, registri pidamine, maastiku kaitse arengukava koostamine.

Üldised keskkonnakaitse kulud on keskkonnaspetsialisti tegevusega seotud kulud sh keskkonnavalased projektid.

	Eelarve projekt 2018 koos muudatustega	Tegelik täitmine 2017	Tegelik täitmine 2016
Keskkonnakaitse	449 358	320 625	244 728
Jäätmekäitus (prügivedu)	17 000	12 901	45 569
Avalike alade puhastus	200 756	69 357	11 374
Heitveekäitus	59 900	15 453	0
Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse, haljastus	149 388	202 083	157 863

Veevarustuse real on Kärđlas hüdrantide hooldus, Emmastes veevarustuse kulud.

Muu elamu ja kommunaalmajanduse tegevuse all kajastuvad kulud valla omandis olevatele korterite haldamine, kalmistute hooldus, hulkuvate loomadega seotud kulud. Siia on planeeritud kaasfinantseering hajaasustuse programmis osalemiseks.

	Eelarve projekt 2018 koos muudatustega	Tegelik täitmine 2017	Tegelik täitmine 2016
Elamu- ja kommunaalmajandus	334 414	402 508	480 796
Veevarustus	75 192	143 507	105 109
Tänavavalgustus	90 815	109 548	138 851
Muu elamu- ja kommunaalmajanduse tegevus	168 407	149 452	236 836

Eelarves kavandatud Emmaste perearstile ruumide majanduskulud. 2017 aastal eelarve suurem seoses Hiiu valla töötajate tervisekontrolliga.

	Eelarve projekt 2018 koos muudatustega	Tegelik täitmine 2017	Tegelik täitmine 2016
Tervishoid	14 000	12 417	6 925
Ambulatoorsed teenused (kiirabi)	0	0	172
Muu tervishoid, sh. tervishoiu haldamine	14 000	12 417	6 752

Vaba aega, kultuur ja religioon sisaldab vabaaja ja sporditegevusi, kultuuri tegevusi ning valla ajalehte.

Spordi all on suuremad kulud Käina Spordikeskusele ning SA-le Hiiumaa Spordikool.

Puhkepargi all Emmaste Spordihall kulud ja Kärdlas projekt Liikumisaktiivsuse tõstmiseks läbi sportimistegevuste.

Noorsootöö all kajastuvad valla noortekeskuste tegevuskulud, sh ruumide ülalpidamisega seotud kulud, erinevate projektidega seotud kulud.

Vaba aja tegevuste alla kajastub investeering Hiiumaa Loodus- ja Tegevuskeskusele, millest suurenenud kulud hüppeliselt. Siin kajastatakse ka MTÜdele toetused vastavalt ühinenud valdade kordade kohaselt.

Raamatukogude tegevusalal kõigi valla kuue raamatukogu kulud.

Rahvakultuuri all kulud kultuurikeskustele, sh ka ürituste kulud.

Muuseumi kuludes Sõru Muuseumi tegevus.

Ringhäälingu teenuse all kulud valla ajalehele.

Muu vaba aeg sisaldab kulusid haldusele, Kärkla linna aukodaniku tasu, maineüritustele (Hiiuma Folk, Kohvikutepäevad, Sõru Jazz jne) ja tegevustele (suve ja talimängud) kulusid.

	Eelarve projekt 2018 koos muudatustega	Tegelik täitmine 2017	Tegelik täitmine 2016
Vaba aeg, kultuur ja religioon	3 547 602	2 345 157	1 504 739
Sport	382 448	394 674	276 219
Puhkepargid ja -baasid	20 826	54 897	68 266
Noorsootöö ja noortekeskused	408 148	384 586	279 836
Vaba aja (üritused) tegevused	1 947 262	135 051	195 274
Raamatukogud	282 425	272 837	262 408
Rahvakultuur	428 894	592 855	319 974
Muuseumid	20 235	19 155	18 647
Muinsuskaitse	0	0	8 303
Ringhäälingu- ja kirjastamistegevused	17 900	28 425	29 802
Religiooni- ja muud ühiskonnategevused	0	346 500	0
Muu vaba aeg, kultuur, religioon, sh. haldus	34 000	74 838	41 441

Alushariduse all kulud valla viie lasteaia kulud. Lasteaedades käib aastavahetuse seisuga 334 last, eelmisel aastal 344 last. Kõigitele valla koolieelsetele lasteasutustele on lasteaiaõpetaja töötasu alammääraks 978 eurot.

Üldhariduskoole on vallas kuus ja neis õpib 699 õpilast, eelmisel aastal 702 õpilast. Alates 01.01.2018 on põhikooli õpetaja töötasu alammäär täistööajaga töötamise korral 1150 eurot kuus. Haridustoetus (2 062 317 eurot) on jaotatud koolide vahel vastavale ühinemiseelsele koefitsiendile. Noorte huvihariduse ja tegevuse all kulud huvikoolidele ning huvihariduse ja huvitegevuse toetus. Öömaja all õpilaskodu kulud.

Hariduse halduse all hariduse ja kultuuriosakonna kulud.

	Eelarve projekt 2018 koos muudatustega	Tegelik täitmine 2017	Tegelik täitmine 2016
Haridus	5 955 090	5 528 063	5 606 699
Alusharidus (lasteaiad)	1 638 299	1 282 147	1 226 869
Üldhariduskoolid, sh LAK	3 264 215	3 111 249	3 530 361
Noorte huviharidus ja huvitegevus	513 795	423 679	402 068
Koolitransport	112 747	92 095	96 810
Koolitoit	277 686	271 543	251 658
Öömaja	94 990	71 516	73 457
Muud hariduse abiteenused	0	7 472	4 486
Muu haridus, sh. hariduse haldus	53 358	44 326	20 989

Kohaliku omavalitsusüksuse ülesandeks on sotsiaalteenuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmise korraldamine ning sotsiaaltoetuste määramine ja maksmine. Kohalik omavalitsusüksus võib määrata ja maksta täiendavaid sotsiaaltoetusi kohaliku omavalitsusüksuse eelarvest kohaliku omavalitsuse volikogu kehtestatud tingimustel ja korras. Riigieelarvest eraldatakse valla- ja linnaeelarvetele vahendid üksi elavatele isikutele ja perekondadele puuduse korral sotsiaaltoetuste maksmiseks lähtuvalt kehtestatud toimetulekupiirist ja sotsiaalhoolekande seadusega kehtestatud toimetulekutoetuse maksmise tingimustest.

Toetuste määrad on osavaldades erinevad, ehk sellised nagu enne ühinemist.

Hallatavatest asutustest kajastuvad siin kulud Hiiu Valla Sotsiaalkeskusele ja Hellamaa Perekeskusele. Kuludes koduteenuste osutamiseks vajalikud kulud ning sotsiaalhaldusele kulud.

	Eelarve projekt 2018 koos muudatustega	Tegelik täitmine 2017	Tegelik täitmine 2016
Sotsiaalne kaitse	1 449 199	1 434 102	1 291 795
Puuetega inimeste sotsiaalhoolekande asutused	312 480	284 515	223 554
Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	162 070	148 169	130 974
Eakate sotsiaalhoolekande asutused	125 129	102 958	108 339
Muu eakate sotsiaalne kaitse	226 744	243 288	176 039

Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	175 866	191 107	182 903
Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele	11 000	3 955	0
Riskirühmade sotsiaalhoolekande asutused	669	0	0
Riiklik toimetulekutoetus	233 346	311 559	349 409
Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse	3 300	5 155	3 662
Muu sotsiaalne kaitse, sh. sotsiaalse kaitse haldus	198 595	143 396	116 916

Põhitegevuse kulud osavaldade ja tegevusalade lõikes

		2018 Hiiumaa koondeelarve	2018 Kärdla	2018 Kõrgessaare	2018 Hiiumaa üldvalitsemine	2018 Emmaste	2018 Pühalepa	2018 Käina
	Põhitegevuse kulud	12 306 584	2 266 005	874 155	6 131 888	814 584	931 773	1 288 180
01111	Valla- ja linnavolikogu	81 580			81 580	0	0	
50	Tööjõukulud	71 580			71 580	0		
55	Majandamiskulud	10 000			10 000	0	0	
01112	Valla- ja linnavalitsus	659 768	34 810	50 446	294 747	75 130	71 813	132 822
50	Tööjõukulud	441 384	32 110	38 530	186 689	44 956	41 477	97 622
55	Majandamiskulud	218 084	2 700	11 916	108 058	30 174	30 336	34 900
60	Riigilõivud	300						300
01114	Kohaliku omavalitsuse	79 700			79 700	0	0	0
60	Muud tegevuskulud	79 700			79 700	0	0	0
01120	Rahandus- ja fiskaalne	194 780			194 780	0		
50	Tööjõukulud	171 342			171 342	0		
55	Majandamiskulud	23 438			23 438	0		
01330	Muud üldised teenused	4 400					4 400	
55	Majandamiskulud	4 400					4 400	
01600	Muud üldised valitsus	56 380			56 380	0	0	0
45	Muud toetused	56 380			56 380	0	0	0
01800	Üldiseloostuga üleskan	144 500			140 000		4 500	0
45	Muud toetused	40 000			40 000			
55	Majandamiskulud	104 500			100 000		4 500	
03200	Päästeteenused	1 420				1 420		
55	Majandamiskulud	1 420				1 420		
04210	Põllumajandus	80 556	28 910	10 050		19 513	22 083	
50	Tööjõukulud	67 330	27 910	9 150		15 033	15 237	
55	Majandamiskulud	13 176	1 000	900		4 480	6 796	
60	Muud tegevuskulud	50					50	
04360	Muu energia- ja sooja	73 792	3 252	4 298			2 800	63 442
50	Tööjõukulud	31 402						31 402
55	Majandamiskulud	42 320	3 252	4 228			2 800	32 040
60	Muud tegevuskulud	70		70				
04430	Ehitus	30 463					30 463	
50	Tööjõukulud	28 355					28 355	
55	Majandamiskulud	2 108					2 108	
04510	Maanteetransport	216 242	55 170	22 830		75 318	41 924	21 000
50	Tööjõukulud	12 475				11 351	1 124	
55	Majandamiskulud	203 767	55 170	22 830		63 967	40 800	21 000

		2018 Hiiumaa koondeelarve	2018 Kärdla	2018 Kõrgessaare	2018 Hiiumaa üldvalitsemine	2018 Emmaste	2018 Pühalepa	2018 Käina
04512	Ühistranspordi korrald	550 566	0	0	550 566			
41	Sotsiaaltoetused	532 000			532 000			
50	Tööjõukulud	16 050			16 050			
55	Majandamiskulud	2 516			2 516			
04520	Veetransport	42 245	0	0	20 002	0	0	22 243
45	Muud toetused	21 262			20 002			1 260
50	Tööjõukulud	5 773			0			5 773
55	Majandamiskulud	15 210			0			15 210
04710	Kaubandus ja laondus	18 730	13 730		5 000			
45	Muud toetused	5 000			5 000			
50	Tööjõukulud	11 770	11 770					
55	Majandamiskulud	1 960	1 960					
04730	Turism	58 000		58 000				
55	Majandamiskulud	58 000		58 000				
04740	Üldmajanduslikud are	553 050	11 200	2 500	532 850	0		6 500
45	Muud toetused	373 305			373 305	0		
50	Tööjõukulud	68 425			68 425			
55	Majandamiskulud	111 320	11 200	2 500	91 120			6 500
04900	Muu majandus (sh ma	187 795	46 104	12 250	5 000	77 583	23 158	23 700
55	Majandamiskulud	117 130	27 750	12 250	5 000	33 450	14 980	23 700
5511	Kinnistute, hoonete ja ru	10 000						10 000
60	Muud tegevuskulud	150					150	
05100	Jäätmekäitlus (sh prü	17 000	3 100	3 100		5 000	5 800	
55	Majandamiskulud	17 000	3 100	3 100		5 000	5 800	
05101	Avalike alade puhastu	200 756	90 500	39 000				71 256
50	Tööjõukulud	20 256						20 256
55	Majandamiskulud	180 500	90 500	39 000				51 000
05200	Heitveekäitlus	9 900				9 900		
55	Majandamiskulud	5 000				5 000		
60	Muud tegevuskulud	4 900				4 900		
05400	Bioloogilise mitmekes	149 388	91 735	37 393			20 260	
50	Tööjõukulud	51 532	36 509	14 643			380	
55	Majandamiskulud	97 856	55 226	22 750			19 880	
05600	Muu keskkonnakaitse	22 314			16 750	100	5 464	
45	Muud toetused	5 464					5 464	
50	Tööjõukulud	14 450			14 450			
55	Majandamiskulud	2 400			2 300	100		
06300	Veevarustus	38 393	5 600		27 093	5 700		0
55	Majandamiskulud	10 600	5 600			5 000		
60	Muud tegevuskulud	700				700		
06400	Tänavavalgustus	81 100	53 000	9 000		1 800	5 300	12 000
55	Majandamiskulud	81 100	53 000	9 000		1 800	5 300	12 000
06605	Muud elamu- ja komm	130 407	20 380	25 100		24 465	17 762	42 700
50	Tööjõukulud	18 973				10 945	8 028	
55	Majandamiskulud	111 434	20 380	25 100		13 520	9 734	42 700
07210	Üldmeditsiiniteenused	500			500		0	
41	Sotsiaaltoetused	500			500		0	
07600	Muu tervishoid, sh ter	8 000				8 000		
55	Majandamiskulud	8 000				8 000		

		2018 Hiiumaa koondeelarve	2018 Kärdla	2018 Kõrgessaare	2018 Hiiumaa üldvalitsemine	2018 Emmaste	2018 Pühalepa	2018 Käina
08102	Sport	335 873	148 500				6 008	181 365
45	Muud toetused	149 858	148 500				1 358	
50	Tööjõukulud	59 462						59 462
55	Majandamiskulud	124 553					4 650	119 903
60	Muud tegevuskulud	2 000						2 000
08103	Puhkepargid ja -baasi	20 826	2 300			18 526		
55	Majandamiskulud	20 826	2 300			18 526		
08107	Noorsootöö ja noorte	400 148	136 570	25 550	68 732	101 818	67 478	0
41	Sotsiaaltoetused	3 300			3 300			0
45	Muud toetused	360	150			210		
50	Tööjõukulud	254 316	75 190	16 050	34 850	81 998	46 228	
55	Majandamiskulud	142 172	61 230	9 500	30 582	19 610	21 250	0
08109	Vaba aja üritused	104 242	22 000	5 000	20 072	24 570	12 000	20 600
41	Sotsiaaltoetused	500			500	0		
45	Muud toetused	37 000	22 000	5 000				10 000
55	Majandamiskulud	66 742			19 572	24 570	12 000	10 600
45	Muud toetused	0						
50	Tööjõukulud	184 733	76 672	21 515		14 230	37 410	34 906
55	Majandamiskulud	97 692	43 553	8 525		9 800	18 604	17 210
08202	Rahvakultuur	293 894	141 850	88 550		37 494		26 000
45	Muud toetused	21 000				21 000		
50	Tööjõukulud	141 594	98 110	39 470		4 014		
55	Majandamiskulud	131 300	43 740	49 080		12 480		26 000
08203	Muuseumid	20 235				20 235		
50	Tööjõukulud	14 230				14 230		
55	Majandamiskulud	6 005				6 005		
08209	Seltsitegevus	1 660				1 660		
55	Majandamiskulud	1 660				1 660		
50	Tööjõukulud	0						
45	Muud toetused	0						
08500	Teadus- ja arendustegevus	5 464					5 464	
50	Tööjõukulud							
08600	Muu vaba aeg, kultuur	42 000	26 000	5 000	7 000	0	0	4 000
45	Muud toetused	0						
50	Tööjõukulud	6 000	6 000					
55	Majandamiskulud	34 000	20 000	5 000	5 000			4 000
09110	Alusharidus	1 462 281	135 235	67 345	1 013 441	78 940	95 767	71 553
506040	Töötuskindlustusmaksed	0						
55	Majandamiskulud	239 300	76 255	39 565	18 200	42 745	33 230	29 305
09212	Põhihariduse otsekulud	3 065 111	282 459	180 598	2 139 944	81 898	175 413	204 799
50	Tööjõukulud	2 399 283	61 059	52 975	2 105 769	20 429	90 709	68 342
55	Majandamiskulud	665 828	221 400	127 623	34 175	61 469	84 704	136 457
09220	Põhi- ja üldkeskharidus	58 300			58 300	0		0
55	Majandamiskulud	58 300			58 300	0		0
09510	Noorte huviharidus ja	476 344	144 130	0	98 366	0	50 369	183 479
41	Sotsiaaltoetused	0						
45	Muud toetused	320	170					150
50	Tööjõukulud	319 092	125 810		12 000		31 103	150 179
55	Majandamiskulud	156 932	18 150		86 366	0	19 266	33 150

		2018 Hiiumaa koondeelarve	2018 Kärdla	2018 Kõrgessaare	2018 Hiiumaa täldvalitsemine	2018 Emmaste	2018 Pühalepa	2018 Käina
09600	Koolitransport	102 615		24 000	2 800	15 940	42 875	17 000
41	Sotsiaaltoetused	2 800			2 800	0	0	
45	Muud toetused	37 870				3 100	17 770	17 000
50	Tööõukulud	15 061					15 061	
55	Majandamiskulud	46 884		24 000		12 840	10 044	
09601	Koolitoit	277 686	115 065	34 350	0	30 413	56 058	41 800
50	Tööõukulud	108 121	43 500	19 050		13 443	32 128	
55	Majandamiskulud	169 565	71 565	15 300		16 970	23 930	41 800
09602	Õõmaja	94 990	89 390	2 000	3 600			0
41	Sotsiaaltoetused	3 600			3 600			0
50	Tööõukulud	0						
55	Majandamiskulud	0						
09800	Muu haridus, sh harid	53 358			52 635			723
41	Sotsiaaltoetused	750			750			0
50	Tööõukulud	52 108			51 385			723
55	Majandamiskulud	500			500			
10120	Puuetega inimeste so	312 480	312 480					
50	Tööõukulud	237 930	237 930					
55	Majandamiskulud	74 550	74 550					
10121	Muu puuetega inimes	162 070	33 020	8 240	100 790	5 320	0	14 700
41	Sotsiaaltoetused	94 797	0	0	94 797	0	0	0
50	Tööõukulud	26 980	19 110	7 870				
55	Majandamiskulud	40 293	13 910	370	5 993	5 320		14 700
10200	Eakate sotsiaalhoolek	125 129	24 610	69 535		17 784	13 200	
50	Tööõukulud	55 530	19 000	36 530				
55	Majandamiskulud	69 599	5 610	33 005		17 784	13 200	
10201	Muu eakate sotsiaalne	226 744	45 920	27 780	18 900	22 926	78 229	32 989
41	Sotsiaaltoetused	18 900	0	0	18 900	0		
50	Tööõukulud	92 840				13 871	66 480	12 489
55	Majandamiskulud	115 004	45 920	27 780		9 055	11 749	20 500
10402	Muu perekondade ja l	181 866	8 800	2 600	163 566	100	800	6 000
41	Sotsiaaltoetused	157 866	0	0	157 866	0	0	0
50	Tööõukulud	0						
55	Majandamiskulud	24 000	8 800	2 600	5 700	100	800	6 000
10600	Eluasemeteenused so	11 000		11 000				
50	Tööõukulud	4 350		4 350				
55	Majandamiskulud	6 650		6 650				
10700	Riskirühmade sotsiaal	669			669			
41	Sotsiaaltoetused	669			669			
10701	Riiklik toimetulekutoe	275 435	0	0	275 435	0	0	0
41	Sotsiaaltoetused	274 284			274 284	0		
55	Majandamiskulud	1 151			1 151			0
10702	Muu sotsiaalsete riski	3 300						3 300
55	Majandamiskulud	3 300						3 300
10900	Muu sotsiaalne kaitse	198 595	19 960	18 600	84 790	29 001	16 371	29 873
41	Sotsiaaltoetused	0					0	
45	Muud toetused	2 700	660				360	1 680
50	Tööõukulud	153 555	14 450	14 450	68 240	23 141	14 671	18 603

INVESTEERIMISTEGEVUS

Investeeringud koos katteallikatega

	2018. EELARVE	Allikas			Projekt kokku
		Omavahendid	Laen	Toetus, projekt	
HIIUMAA VALD	3 818 664 €	617 890 €	2 116 364 €	1 044 410 €	
Emmaste osavald	159 000 €	151 000 €	0 €	8 000 €	
Emmaste Põhikooli remont	36 000 €	36 000			
Valla munitsipaal korteri remont	16 000 €	16 000			
Emmaste Ambulatooriumi küttekatla renoveerimine	6 000 €	6 000			
Valla teede parendamine	0 €	0		0	
Valgu seltsimaja renoveerimine	23 000 €	23 000			
Tärgma biopuhasti	50 000 €	50 000			
Mänguväljak (katuseraha)	8 000 €			8 000	
Kaasav eelarve	20 000 €	20 000			
Pühalepa osavald	317 527 €	274 287 €	0 €	43 240 €	
Palade Põhikooli hakkepuidu katel	179 500 €	179 500			
Palade võimla avatäited ja turvauks	7 080 €	7 080			
Suuremõisa majadevaheline tänav	38 240 €			38 240	
Kergliiklustee Kärkla-Paluküla	47 100 €	47 100			
Palade Loodushariduskeskus (Soera maa-ala planeering)	13 800 €	13 800			
Tänavavalgustus (Kullipesa)	9 715 €	9 715			
Bussi kapitaliisingu sissemaks	10 132 €	10 132			
Palade Põhikooli hoone remont, motoring	6 960 €	6 960			
Mänguväljak (katuseraha)	5 000 €			5 000	
Käina osavald	2 213 839 €	144 305 €	1 216 364 €	813 170 €	
Elamuskuse Tuuletorn2018	1 815 000 €		1 216 364	598 636	2 857 152
2017		105 404			105 404
2018			1 216 364	598 636	1 815 000
2019			529 840	406 908	936 748
Käina Spordikeskus	46 575 €	46 575			
Vallateed	83 764 €			83 764	
Orjaku kalasada väikepaatide bassein	175 000 €	51 230		123 770	
Kultuurikeskuse projekteerimine	15 000 €	15 000			
Orjaku projekt	32 000 €	25 000		7 000	
Arendusprojektid (Lussuliiva, Käina tööstusala, Käina keskosa)	40 000 €	40 000			
Maa munitsipaliseerimine, soetamine	6 500 €	6 500			
Kärkla osavald	858 432 €	36 018 €	822 414 €	0 €	
Kergliiklustee Kärkla-Paluküla kaasfinantseering	11 900 €		11 900		
Pargi 3 arendus	68 400 €		68 400		938 000
2018			68 400		68 400
2019			131 600	434 820	566 420
2020			100 000	203 180	303 180
Turu tänav	45 000 €		45 000		
Hausma parkla	6 000 €		6 000		
Optiline kaabel+tänavavalgustuse projekteerimised	43 700 €		43 700		
Keskväljak	100 000 €		100 000		1 878 000
2018			100 000		100 000
2019			270 000	1 508 000	1 778 000
Mängude maja soojustuse kaasfinantseering	25 000 €		25 000		
Kalda maja renoveerimine (lasteaed)	176 018 €	36 018	140 000		552 191
2018		36 018	140 000		176 018
2019				376 173	376 173
Kärkla veevärk AS aktsiate soetus	210 000 €		210 000		
Vallateed	172 414 €		172 414		
Kõrgessaare osavald	257 586 €	0 €	77 586 €	180 000 €	
Vallateed	77 586 €		77 586		
Kõrgessaare tervisemaja katuse renoveerimine	100 000 €			100 000	
Katlamaja parendus	80 000 €			80 000	
Hiiu maa Vallavalitsus	12 280 €	12 280 €	0 €	0 €	
Naistlaidu sadama projekteerimistööd	12 280 €	12 280			

FINANTSEERIMISTEGEVUS

Hiiumaa valla laenukohustused ning võrdlused Euribori muutusel

Osavald	Pank	Lepingu number	Tagasimakse tähtaeg	lepingu intress	Laenujääk 31.12.17	Euribor 0%+lepingu intress Tagasimakstav kogusumma	Euribor 1%+lepingu intress Tagasimakstav kogusumma	Euribor 2%+lepingu intress Tagasimakstav kogusumma	Euribor 5%+lepingu intress Tagasimakstav kogusumma
Emmaste	SEB	2008030197	20.11.2018	0,741%	18 348,60	18 411	18 495	18 580	18 835
Emmaste	SEB	2017016784	25.07.2027	0,980%	740 000,00	775 595	813 035	851 601	973 977
Emmaste Kokku					758 349	794 006	831 530	870 181	992 811
Hiiu	Danske Bank	KL-190116HI	20.06.2023	0,990%	1 515 535,00	1 557 795	1 601 240	1 645 447	1 782 610
Hiiu	Danske Bank	KL-280617HI	20.12.2028	0,820%	320 000,00	334 646	353 083	372 152	433 099
Hiiu	Danske Bank	KL-290515HI	29.03.2023	0,738%	328 294,93	334 695	343 493	352 437	380 138
Hiiu Kokku					2 163 830	2 227 135	2 297 816	2 370 036	2 595 847
Hiiumaa	uus laen		1.01.2028	1,000%	1 600 000,00	1 681 999	1 766 658	1 853 966	2 131 594
Hiiumaa Kokku					1 600 000,00	1 681 999	1 766 658	1 853 966	2 131 594
Käina	SEB	2014033303	15.12.2021	0,855%	59 988,13	61 020	62 240	63 476	67 275
Käina	SEB	2016017066	15.09.2026	1,100%	366 716,48	384 642	401 419	418 653	473 063
Käina	Danske Bank	KL-040713PY	4.12.2023	0,888%	90 000,00	92 418	95 191	98 016	106 804
Käina	Danske Bank	KL-220917K/	20.09.2027	0,940%	263 000,00	275 233	288 643	302 460	346 327
Käina	Danske Bank	KL-170815K/	20.08.2022	0,820%	276 512,55	281 836	288 415	295 091	315 696
Käina	Danske Bank	KL-181013K/	20.10.2020	0,806%	213 680,38	216 129	219 191	222 280	231 708
Käina Kokku					1 269 898	1 311 278	1 355 100	1 399 976	1 540 873
Pühalepa	SEB	2016019802	20.12.2027	0,980%	320 000,00	335 932	352 707	370 002	424 980
Pühalepa	SEB	2017008642	20.04.2027	0,850%	300 000,00	311 945	326 387	341 246	388 306
Pühalepa	SEB	2017021694	15.09.2027	0,960%	400 000,00	419 007	439 415	460 442	527 196
Pühalepa Kokku					1 020 000	1 066 884	1 118 508	1 171 690	1 340 481
Üldkokkuvõte					5 212 076	7 081 302	7 369 613	7 665 849	8 601 606
Muutus võrreldes 0% Euriboriga							288 311	584 548	1 520 304

Võrdlust eelarvestrateegiaga eraldi välja ei tooda, sest hetkel kehtivad kõikide endiste omavalitsuste eelarvestrateegiad ning arvestamata ühinemist. Ühinenud Hiiumaa valla arengukava ja eelarvestrateegiat ei ole veel vastu võetud.

2018. AASTA EELARVE SELETUSKIRI 28.12.2017

Eelarve on eelarveaasta põhitegevuse tulude, põhitegevuse kulude, investeerimistegevuse, finantseerimistegevuse ja likviidsete varade muutuse plaan koos täiendavate nõuete, volituste ja informatsiooniga, mis on aluseks kohaliku omavalitsuse üksuse vastava aasta tegevuste finantseerimisele.

Eelarvestruktuuri selline jaotus annab võimaluse eristada põhi- ja investeerimistegevust. Eelarvestruktuurist selgub omavalitsusüksuse põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahet, dünaamika ja omafinantseerimise võimekus (investeeringute tegemise ja laenude maksmise võimekus). Netovõlakooormuse arvestuses võetakse omafinantseerimise võimekus omakorda aluseks omavalitsusüksuse netovõlakooormuse piirmäära suurendava näitajana.

KOFS järgi peab eelarves põhitegevuse kulude maht olema väiksem või äärmisel juhul võrdne põhitegevuse tulude mahuga. Seda nimetatakse eelarve põhitegevuse tulemiks. Mida suurem on eelarve põhitegevuse tulem, seda suurem on omavalitsuse finantseerimise võime. Erinevuseks on ka, et sama tegevusala kulud võivad olla erinevates eelarve osades. Seega näiteks allasutuse eelarve tegelik maht selgub siis, kui erinevates eelarve osades selle allasutuse artiklid summeerida.

2018. aasta valla eelarve on koostatud kassapõhiselt „Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse“ § 6 – 12 alusel. Eelarve on koostatud üheks eelarveaastaks ja esitlusvaluutaks on euro.

Arengukava määrab kohaliku omavalitsuse prioriteetsed tegevussuunad ja eelarvestrateegia finantsprojektsiooni. 2018. aasta eelarve projekti koostamine on erandliku olemusega kuna 2017. aasta volikogu väljakuulutamise päevast alates on ühinenud Hiiu vald, Käina vald, Emmaste vald ja Pühalepa vald, moodustades uue haldusüksusena Hiiumaa valla. Kuni uute arengudokumentide kehtestamiseni kehtivad senised arengudokumendid edasi sellel territooriumil, kus nad olid kehtestatud enne ühinemist. Valla eelarve koostamisel on võetud arvesse ühinevate omavalitsuste varasemad prioriteedid. Valla eelarve kajastab ühinemislepingus kokkulepitud tegevuste, teenuste ja asutuste finantseerimist ning ühinevate omavalitsuste lepinguid.

Valla 2018. aasta eelarve kujundamisel on ühinenud vallad koostanud eelarveprojektid endiste valdade prioriteetidest lähtuvalt ning on korrigeeritud vastavalt ühinemislepingule kulude asukohta eelarves. Maksutulude ja ressursitasude jaotusel on lähtutud ühinevate omavalitsuste 2017. aasta põhitegevuse eelarve mahust, kus vallavalitsuse tasandile jääb kasutada 31,56% maksutuludest ja ressursitasudest, mis katab vallavalitsuse kulu, osavalla tuludeks eraldatakse ülejäänud osa (68,44%) maksutuludest ja ressursitasudest. Osavalla põhitegevuse eelarve tulude jaotamisel maksutuludest ja ressursitasudest lähtutakse vastavalt 2017. aasta antud valla tegelikule maksutulude ja ressursitasude laekumise proportsioonile kogu valla tegelike maksutulude ja ressursitasude laekumisest. Hetkel on lähtutud 2017. aasta eelarve proportsioonidest, tegeliku seisu selgumisel vaadatakse protsendid üle.

2017. aasta eelarve proportsioonid:

			Emmaste		Pühalepa		Käina		Kärdla		Kõrgessaare	
	Maksutulu	68,44%	osakaal	summa	osakaal	summa	osakaal	summa	osakaal	summa	osakaal	summa
Tulumaks	7 603 300	5 203 699	13,94%	725 590	15,81%	822 575	21,69%	1 128 858	35,08%	1 825 457	13,48%	701 459
Maamaks	358 000	245 015	17,78%	43 558	22,22%	54 448	18,33%	44 919	9,07%	22 223	32,60%	79 875
Ressursitasu	87 000	59 543		0	52,79%	31 432		0		0	47,21%	28 110
Kokku	8 048 300	5 508 257		769 149		908 456		1 173 778		1 847 680		809 444

Esitatud projektis ei ole kajastatud ühinemistoetuse arvelt tehtavaid tegevusi, riigipoolseid eraldusi seoses maavalitsuse kaotamisega. Sihtotstarbelised toetused on kajastatud osaliselt (nagu oli esitatud taotlustes). Enne eelarve vastuvõtmist lisanduvad veel ka ületulevad sihtrahad.

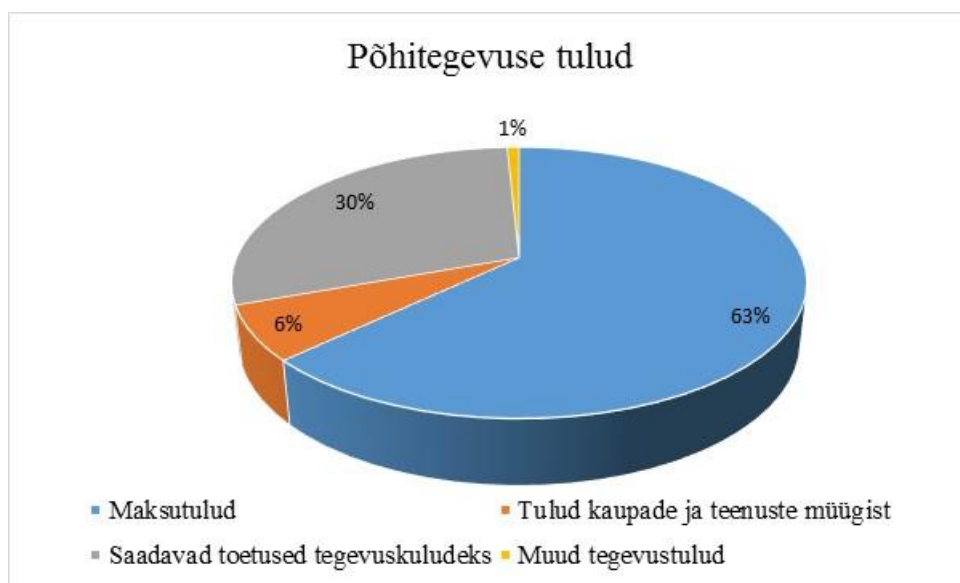
Koondeelarve

Valla põhitegevuse tulude kogumaht 2018. aastal on 12 644 350 eurot ning põhitegevuse kulude kogumaht on 11 572 272 eurot. Investeermistegevus on kokkuvõttes -2 350 762 eurot ja finantseerimistegevus -433 547 eurot.

	Eelarve projekt 2018	Eelarve 2017	Täitmine 2016
PÕHITEGEVUSE TULUD KOKKU	12 644 350	12 176 749	11 499 183
Maksutulud	7 961 300	7 603 392	7 276 810
<i>Füüsilise isiku tulumaks</i>	<i>7 603 300</i>	<i>7 243 392</i>	<i>6 923 461</i>
<i>Maamaks</i>	<i>358 000</i>	<i>360 000</i>	<i>353 349</i>
Tulud kaupade ja teenuste müügist	823 439	921 948	887 413
Saadavad toetused tegevuskuludeks	3 758 111	3 521 193	3 159 923
<i>Tasandusfond</i>	<i>0</i>	<i>30 727</i>	<i>30 727</i>
<i>Toetusfond</i>	<i>3 200 055</i>	<i>2 650 814</i>	<i>2 679 832</i>
<i>Muud saadud toetused tegevuskuludeks</i>	<i>558 056</i>	<i>839 652</i>	<i>449 364</i>
Muud tegevustulud	101 500	130 216	175 037
PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU	11 572 272	11 512 379	9 989 297
Antavad toetused tegevuskuludeks	1 385 129	1 315 139	955 474
Muud tegevuskulud	10 187 143	10 197 240	9 033 823
PÕHITEGEVUSE TULEM	1 072 078	664 370	1 509 886
INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU	-2 350 762	-2 570 875	-1 399 243
Põhivara müük (+)	30 000	138 920	113 421
Põhivara soetus (-)	-3 389 381	-2 705 028	-1 537 228
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine(+)	1 383 771	290 654	257 373
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine(-)	-69 587	-165 348	-140 430
Osaluste soetus (-)	-210 000	-33 600	0
Finantskulud (-)	-95 565	-96 473	-92 378
EELARVE TULEM	-1 278 684	-1 906 505	110 643
FINANTSEERIMISTEGEVUS	845 137	1 135 295	144 853
Kohustuste võtmine (+)	1 600 000	2 023 000	2 638 392
Kohustuste tasumine (-)	-754 863	-887 705	-2 493 539
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	-433 547	-771 210	255 497

PÕHITEGEVUSE TULUD

Põhitegevuse tulud moodustavad maksutulud, tulud teenuste ja kaupade müügist, toetustest ning muudest tuludest.

Üksikisiku tulumaks laekub tulumaksuseaduse alusel. Maksu arvestab täismahus Maksu- ja Tolliamet ning kajastab füüsiliselt isikult saadud tulumaksust osa edasiantava maksuna KOV-le. Kohalike omavalitsuste füüsilise isiku tulumaksu osa (11,6%) suurendatakse ja 2018. aastal on arvestatud laekumiseks 11,84 protsenti antud territooriumile registreeritud isikutelt laekunud üksikisiku brutotulust. Üksikisiku tulumaksu laekumise kasvuks prognoositakse ligi 5% võrreldes 2017 aasta eelarvega.

Maamaks arvutatakse Keskkonnaministri 30.11.2001. aasta määruse nr 50 „Maa korralise hindamise tulemuste kehtestamine“ alusel määratud maatüki maksustamishinna ja maamaksuseaduse § 5 ettenähtud maamaksumäära 0,1–2,5% korrutamise tulemusel. Maksumäära kehtestab kohaliku omavalitsuse volikogu. Hiiumaa vallas jäävad maamaksumäärad seni kehtinud tasemele ning kasvu ei prognoosita.

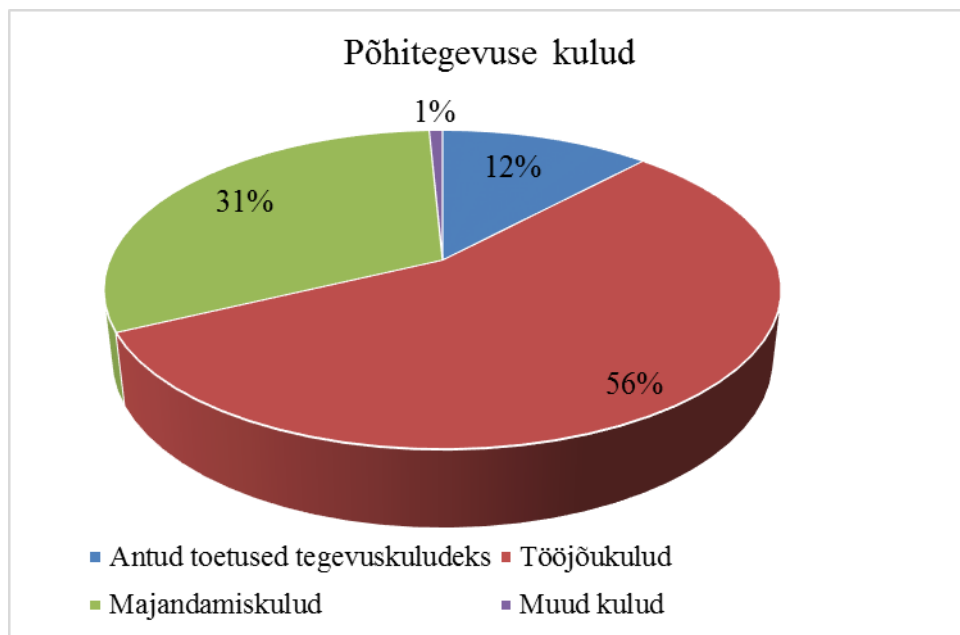
Kaupade ja teenuste müügitulud on arvestatud vastava osavalla või vallavalitsuse omatuludesse.

Riigieelarve seaduse alusel eraldab riik kohaliku omavalitsuse eelarvesse igal aastal tasandus- ja toetusfondi vahendeid. Tasandusfondi suurus oleneb elanike arvust, tulumaksu laekumisest, arvestuslikust maamaksust jt. teguritest. Hiiumaa vallale eraldatakse kaevandamisõiguse tasude kompensatsiooniks 6312 eurot. Toetusfond koosneb toetustest õpetajate, direktorite ning õppealajuhatajate tööjõukuludeks, täienduskoolituseks, õppekirjanduseks, koolilõunaks, eritoe tegevuskuludeks ning erinevateks toetusteks: koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukuludeks, raske ja sügava puudega lastele abi osutamiseks, huvihariduse ja -huvitegevuseks, toimetulekutoetuse maksmiseks, sotsiaaltoetuste ja -teenuste osutamiseks, matusetoetuseks, rahvastikutoimingute kulude hüvitamiseks, jäätmehoolduse arendamiseks, kohalike teede hoiuks. Toetuste osa on plaanitud esialgsete prognooside tasemel ja suurused täpsustatakse eralduste teadasaamisel.

Põhitegevuse muude tulude eelarvesse prognoositakse tulusid vee-erikasutustasust ja maavaralt. Vee erikasutustasu laekub kohaliku omavalitsuse eelarve tuludesse veeseaduse alusel. Tulenevalt vee erikasutusõiguse tasust laekub 50% riigi eelarvesse ja 50% erikasutuse asukoha kohalikule omavalitsusele. Maavara kaevandamisõiguse tasu laekub kohaliku omavalitsuse eelarvesse keskkonnatasude seaduse alusel.

PÕHITEGEVUSE KULUD

Põhitegevuse kuludeks on toetused, personalikulud, majanduskulud ning muud kulud.

Antavad toetused eelarvest planeeritakse sotsiaaltoetusteks, mittetulundusühingutele tegevustoetusteks ja organisatsioonide liikmemaksudeks.

Personalikulude eelarvestamise aluseks on planeeritavad koosseisud, palga- ja töötasuastmestikud. Palgafondi arvestatakse koos tööandja maksudega. Lisaks töötasudele arvestatakse personalikulude eelarvesse vahendid töötajate õppelaenude põhiosade kustutamiseks ja neilt makstavateks erisoodustusmaksudeks, teenuste ostmiseks käsundus- või ühekordsete töövõtulepingute alusel. Kulud õppelaenude põhiosade kustutamiseks ja erisoodustusmaksude tasumiseks kaetakse riigieelarvest.

Majandamiskulude eelarvest kaetakse kulud ruumide- ja hoonete majandamiskuludeks, jooksvaks remondiks, õppevahenditele, inventarile, infotehnoloogiale, koolitustele, alus-, põhi- ja keskhariidusteenuse sisseostmiseks.

Muude tulude eelarvest kaetakse riigilõivude ja loodusressursside kasutamise tasude maksmiseks jms. Samuti kajastatakse siis reservfond.

INVESTEERIMSTEGEVUS

Investeermistegevuse eelarveosasse võib Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse kohaselt planeerida põhivara soetust ja müüki, saadavat ja antavat sihtfinantseerimist põhivara soetuseks, osaluste soetust ja müüki, muude aktsiate ja osade soetust ja müüki, antavaid ja tagasilaekuvaid laene ning finantstulusid ja -kulusid.

Seaduses kasutatav põhivara soetuse mõiste sisaldab materiaalse ja immateriaalse põhivara soetust (sh raamatupidamise seaduse alusel ka renoveerimist, kuna renoveerimise tulemusena tehakse vara väärtuse tõstmiseks kulutusi, mille järel vara kasutatakse pikema perioodi jooksul kui üks aasta). Lisaks eelpool nimetatud andmetele planeeritakse investeermistegevuse eelarveosasse põhivara soetusega kaasnev käibemaksukulu. Põhivara soetus, osaluste soetus, muude aktsiate ja osade

soetus, põhivara soetamiseks antav sihtfinantseerimine ja antavad laenud kajastatakse investeerimistegevuse eelarveosas seaduse kohaselt miinusega. Põhivara müük, osaluste müük, muude aktsiate ja osade müük, põhivara soetamiseks saadav sihtfinantseerimine ja tagasilaekuvad laenusummad kajastatakse investeerimistegevuse eelarveosas plussiga ning sellele liidetakse finantstulude ja –kulude vahe.

Investeerimistegevuse eelarveosa kogusumma leidmine on vajalik eelarve tasakaalu, ülejäägi või puudujäägi õigeks arvestamiseks.

Investeeringuteks on kavandatud:

Emmaste osavallas põhivara soetus ja investeerimiskulud 183 000€ koosneb:

- Emmastes Põhikooli remont 51 000€
- Tärkma biopuhasti 50 000 €
- Valla munitsipaalkorterite remondiks 16 000€
- Emmaste Ambulatooriumi küttekatla renoveerimiseks 6 000€
- Valla teede tolmuwabaks muutmine 20 000€
- Valgu seltsimaja renoveerimise omaosalus 20 000€
- Kaasavaks eelarveks on arvestatud 20 000€.

Finantskulud on olemasolevate laenulepingute intressid, kokku summas 7074€.

Pühalepa osavallas põhivara soetus ja investeerimiskulud 301 243€ koosneb:

- Palade Põhikooli hakkepuidu katel 179 500€
- Palade võimla avatäited ja turvauks 7080€
- Suuremõisa majadevaheline tänav 38 240€
- Kärdla-Paluküla kergliiklustee 47 100€
- Palade Loodushariduskeskus 19 608€
- Tänavavalgustus (Kullipesa) 9715€

Finantskulud on olemasolevate laenulepingute intressid, kokku summas 10 470€

Käina osavallas põhivara soetus ja investeerimiskulud 2 166 840€ koosneb:

- Hiiumaa Loodus- ja Tegevuskeskus 1 815 000€
- Käina Spordikeskus 46 575€
- Vallateed 83 765€
- Kalandusfondi projekt 175 000€
- Arendusprojektid 40 000€ (Lussuliiva, Käina tööstusala, Käina keskosa)
- Maa (munitsipaliseerimine, soetamine) 6 500€

Finantskulud on olemasolevate laenulepingute intressid, kokku summas 10 621€

Toetusena põhivara soetuseks laekub 1 383 771€

Eraldisi põhivara soetuseks on kavandatud 12 788€

Kärdla osavallas põhivara soetus ja investeerimiskulud 648 432€ koosneb:

- Kärdla-Paluküla kergliiklustee kaasfinantseering 11 900€
- Pargi 3 arendus 68 400€
- Turu tänav 45 000€
- Hausma parkla 6 000€
- Opiline kaabel+tänavavalgustuse projekteerimised 43 700€
- Keskväljak 100 000€
- Mängude maja soojustuse kaasfinantseering 25 000€
- Kalda maja renoveerimine 176 018€
- Teed 172 414€

Finantskulud on olemasolevate laenulepingute intressid, kokku summas 17 500€

Põhivara müüki kavandatud 30 000€
Kärdla Veevärk AS aktsiate soetus 210 000€

Kõrgessaare osavallas põhivara soetus ja investeerimiskulud 77 586€ on suunatud teedesse.
Finantskulud on olemasolevate laenulepingute intressid, kokku summas 3460€

Vallavalituse all põhivara soetus ja investeerimiskulud 12 280€ on Naistlaiu sadama projekteerimistöödeks.

Eraldised põhivara soetuseks 56 799€ hajaasustuse programmis osalemiseks.

Finantskulud on Keskväljak 5 hoone kapitalirendi intressid, kokku summas 46 440€

FINANTSEERIMISTEGEVUS

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse järgi kuuluvad finantseerimistegevuse eelarveosa koosseisu laenude võtmine, võlakirjade emiteerimine, kapitalirendi- ja faktooringkohustuste võtmine, kohustuste võtmine teenuste kontsessioonikokkulepete alusel ja võetud laenude tagasimaksmine, kapitalirendi- ja faktooringkohustuste täitmine, emiteeritud võlakirjade lunastamine ning tagasimaksed teenuste kontsessioonikokkulepete alusel.

Finantseerimistegevuse kogusumma on üks komponent eelarve ülejäägi ja puudujäägi arvestamisel. Finantsjuhtimise seadus pöörab suurt tähelepanu omavalitsuste võlakoormusele. Seaduse kohaselt on netovõlakoormus võlakohustuste ja likviidsete varade vahe aruandeaasta lõpu seisuga. Võlakoormuse arvestamisel lähtutakse netoarvestuse põhimõttest, et suuremas summas likviidsete vahendite olemasolul saaks omavalitsusüksustele võimaldada suuremas summas kohustuste võtmist.

Eelarves on laenude võtmine ja nende tagasimaksmine osavaldades vastavalt eelarvestrateegias kavandatule, vallavalitsuse all kajastatakse Keskväljak 5 hoone kapitalirendimakseid.

LIKVIIDSED VARAD

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse alusel kuuluvad likviidsete varade muutuse eelarveosa koosseisu raha ja pangakontode saldo muutus, rahaturu- ja intressifondide aktsiate või osakute saldo muutus ning soetatud võlakirjade saldo muutus.

Kohalikel omavalitsustel võib olla pangadeposiite ja väärtabereid, mida käsitletakse seaduse kohaselt likviidsete varadena, kui neid saab vahetada suhteliselt lühikese ajaperioodi jooksul raha vastu ja neil puudub oluline turuväärtuse muutuse risk. Kohaliku omavalitsuse üksuste osalusi, muid aktsiaid ja osasid, nende väärtapaberite soetust ja müüki kajastatakse investeerimistegevuse eelarveosas.

Likviidsete varade saldo suurenemine kajastatakse eelarves plussiga, saldo vähenemine kajastatakse miinusega. Sarnaselt investeerimis- ja finantseerimistegevuse tulemite kajastamisele on vastav regulatsioon vajalik eelarve ülejäägi või puudujäägi arvestamiseks.